

nemini Archiepiscopum præter Venetum in tota facie Romania. Ne vero prætextu juratorie cautionis, aut cuiuscumque promissionis obtentu talia de cetero præsumantur, aut si præsumpta sunt, obviarent. Nos obligatione huiusmodi auctoritate Apost. irritamus, sub interminatione, ubique præcipimus, ne id Canonici S. Sophiæ non solum instituti, sed etiam instituentis caute denunciet, quatenus hoc nefas valeat evitari. Licet autem plaris debentur Deum timere quam homines, ne iuratis aliquid propter homines contra Deum: si tamen in illo iuramento per vim & metum extorto præscriptam ad-

hibuisti cautam, aut iuraveris salvo in omnibus Apost. Sedis iure, aut reverentia & honore: nos tibi delictum tuum humiliter consentiens ex speciali gratia indulgemus, ut huiusmodi iuramentum nullum possit tibi præiudicium generare, dummodo præceptum, quod salubriter tibi fecimus ad salvandam fidem, auctoritatem, & honorem Apost. Sedis, contra casus sequuta, ea que sunt iurata, redundante, fideliter exequaris. Ceterum tibi præscripta nobis a tuis nuntius licet fecerit iurata, noviter tamen pro certo, quod quædam eorum certa relatione prius fuerant nostris auribus patrefacta.

C A P U T VI.

Idem a Helien. Episcopo, & Archid. b Norantoma, & Mag. H. de Gersf.

Cum venissent ad Ap. Sedem dil. fil. Mag. Honorius Archid. & Richemundia, & Mag. Columbus Subdiac. noster, I. de Eboraco & R. Avelnel, procuratores ven. fr. n. Eborac. Archiepiscopi, eos in consistorio nostro duximus audiendos. Fuit autem ex parte Archiep. memorati propositum, quod institutio personarum, & custodia Ecclesiarum vacantium, ad eum in diocesi sua spectat, tam de iure communi, quam consuetudine generali. Verum quidam prædecessi ipsius quibusdam Archid. Richem. tam institutionem, quam custodiam personaliter commiserunt, eas sibi aliorum tempore retinentes & libere, sicut spectabat ad eos, utentes eisdem, ita quod Archiep. qui Eborac. Eccl. modo præf. Vv. de Chimili, quondam Archid. Richemundia, illas ad preces inlytæ recordationis R. d. Regis Anglorum, de gratia speciali concessit, & eo in Episcopum post electo, sibi retinuit tanquam suas. Et infra: Ad hæc Archid. ipse respondit, quod cum inlytæ recordationis primus Rex Angliæ apud Karleolum Sedem Episc. vellet de novo creari, quia ex hoc Archid. Richemundia ladebatur, Rex ipse a bonæ mem. T. Archiep. Eborac. humiliter postulavit, ut in recompensationem cuiusdam partis, quæ subtraheretur Archidiaconui memorato, prædictas concederet dignitates: Archiepiscopus autem annuit precibus postulantis, & tam custodiam, quam custodiam non personaliter Archid. qui tunc erat, sed perpetuo, de consensu Eborac. Capituli, Archidiaconui reali, & liberali concessione donavit. Cum autem Archid. ipse in continua possessione, tam ipsarum, quam aliarum etiam libertatum multorum Archiep. Regum, & Archid. temporibus existisset, & sepeditus Archiep. sine contradictione qualibet concessisset ipsum cum omnibus libertatibus suis eidem, post concessionem asseruit, quod ipsum concesserat institutionibus, & custodiis vacantium Ecclesiarum exceptis. Ipse vero timens, ne si negaret expresse, cum nonnullis Archid. effect possessionem adeptus, vel impediretur penitus factum ejus, vel diutius differretur, respondit quod non solum de illo, sed de omnibus redditibus suis faceret, quod Archiepiscopo complaceret. Et infra: Super hoc pars replicavit averia, quod si renuntiatio, vel abjuratio Archidiaconui non noceret, super hoc tamen effect Archid. repetendi facultas adempta. Sed Archidiaconus libertates illas se non reperere respondebat, cum eis libere, sicut prius, quando iter arripuit veniendi ad S. Apostolicam, uteretur, & earum possessione gauderet. Sed contra hoc iterum replicabatur, quod idem Archidiaconus in quadam Ecclesia sui Archidiaconus non per Archiepiscopum postulasset institui, si talis institutio pertinebat ad ipsum, & ipse tunc ipsarum libertatum possessione gauderet. Ad quod Archidiaconus ipse respondit, quod per Archiepiscopum non institui, sed confirmari potius postulavit, licet quod seipsum institueret, incongruum videretur. Nos igitur auditis qua fuerunt hinc inde proposita, & plenius intellectis, & interlocuti sumus, Archid. esse in plena libertatum ejus Archidiaconus & possessione tuendum, donec probatum legitime fuerit ex adverso, libertates ipsas Archid. ab Episcopo personaliter fuisse concessas; & cum in hoc casu, tam ante, quam post, & in ipsa etiam concessione Archiepiscopus eas retinere sic poterit licite, tanquam suas: vel donec legitime probatum fuerit, eisdem libertates Archid. abjurasse: sed in hoc casu, si concessio fuit illa realis, Archiepiscopo nihil juris, vel utilitatis accedit, quia nos vel ad petitionem Eborac. Ecclesie, vel per nos ipsos super hoc Archidiaconui consulemus. Si ergo alterutrum ipsorum fuerit legitime comprobatum, Archid. super libertatibus ipsi; si neutrum, Archiepiscopo silentium imponatur.

N O T Æ.

Helien. Ita legitur 3. collect. sub hoc tit. c. 3. ex qua restituo inscriptionem, & litteram hujus textus. De Hallensi Eccl. egi in c. pastoralis, de regis. Etiam textus hic reperitur apud Horedan. in vita Jo. Regis Angli. & casum refert Alcester. in præsentis. b Norantoma. In 6. collect. legitur Norwiciensis; sed male: Norantomam enim est civitatem Angliæ sub Comite Norantomeni, cujus meminit Vergilius in hystor. Angliæ, fol. 3. 35. 36. c. 27. c. Richemundia. De quo Archidiaconatu egi in c. dilecti, de suspensa neglig. d. R. Regis. Richardi videlicet, qui appellatus fuit Cor Leonis. e. Primus H. Henricus videlicet, qui anno 1135. curavit, ut nova Sedes Episc. Cartholi poneretur, in qua Arnulphus primus Episcopus creatus fedit, ut refert Vergil. l. 11. hyst. Angliæ, fol. 192. f. Interlocuti. Iudicio de interim, videlicet, ut voluit Covar. præf. c. 17. Commentarium hujus textus dedi in c. ut nostrum, de offic. Archid. g. Possessione tuendum. Nam adeo potens est possessio, maxime ubi per annos aliquot continuata reperitur, ut quis debeat in ea manentem ex titulo apparenti, licet non concludenti, quousque in iudicio proprietatis vincatur, c. cum possessione, §. per. ubi Jo. Andreas n. 6. Geminianus n. 4. Francus de privi. l. 6. n. 2. notavit Abbas in præsentis, n. 8. quem sequuntur Ma-

refert. l. 1. var. 4. 11. n. 36. Garcia de nobilit. gloss. 8. n. 4. Solozan. de iure iudic. l. 2. l. 2. c. 28. n. 27. Ex hoc etiam textu asperie probatur, possessionem antecessoris prodesse interdictis reipendæ, quod procedit, quando possessio est respectu rei, seu intuitu præbende, quia tunc non possidet beneficiarius, sed Ecclesia ipsa. Possid. de ræm. observ. 37. c. observ. 55. ex n. 90. Barbola n. 2. tota 2. a. princ. Contrarium procedit, si beneficiarius non sit usus iure, aut prerogativa intuitu beneficii, sed ex favore personali, & independente a præbenda; tunc enim successor iuratur ejus possessione. Menoch. de reit. remd. 3. n. 57. Possid. d. observ. 55. n. 89. quod etiam ex præsentis textu deducitur: unde inferitur successorem in possessione Ecclesiasticæ non esse manentem ex possessione antecessoris, quin cum transfuit pensionem auctoritate Apost. quia possessio illa fidebat personaliter penes antecessorem, & sic non tranfit in successorem, Garcia de benef. l. p. c. 5. n. 470. Possid. d. observ. 55. n. 155. regulariter enim in translatione possessionis vetus extinguitur, & non creatur. Gratian. distict. c. 113. n. 77. e contrario si pensionarius est in possessione exigendi, quamvis decedat possessor beneficii gravati, continuatur possessio, & per consequens manentia contra quemque successorem in beneficio, quia pensio ipsa afficit beneficium gravatum, tanquam onus reale, independente ab actuali possessore. Garcia d. c. 5. n. 35. Possid. observ. 8. ex n. 34. & observ. 56. ex n. 11. Barbola in præf. exigendi penf. q. 2. p. 1. ex n. 44.

C A P U T VII.

Idem Episcopo a Trecenti, & Archid. Parisiens.

Cum ad nostram. Et infra: Illud autem volumus vos ignorare, quod postquam M. fuit Abbas effectus, b custodia de iure non potuit obtinere, quia cum ratione Abbatie ad ipsum pertinet donatio tam custodia, quam aliarum dignitatum, ac etiam præbendarum in Eccl. Patrensi. custodiam ipsam recipere non potuit a seipso, cum inter dantem, & accipientem debeat esse distinctio personalis: sed nec ab alio, cum jus conferendi alius non haberet.

N O T Æ.

Trecenti. Ita etiam legitur in 3. collect. sub hoc tit. c. 4. licet pro Parisiensi, legatur Parisiensi, sed ubique male, cum legendum sit Peronensi; ut notavit Caiacius in præsentis. Peronensis civitas est in Pichardia, in ejus templo sepulchrum

esse Carolam Simplicem Regem Francorum, refert Papius Malson. in descript. Gallis per sum. fol. 317. b Custodiam. De his custodiis egi in c. 4. de offic. ordm. COMMENTARIUM. EX hoc textu deducitur, eum ad quem spectat collatio beneficiorum, non posse seipsum instituire, quod etiam pro-

probat ex c. 3. de excess. Præl. c. per nostras, de iurapat. illustrant ultra concessos hic a Barbola, plures laudati a Basilio l. 8. de matrim. c. 4. n. 9. P. Gregor. l. 1. par. tit. 28. c. 17. Gibalin. de clausura, distict. 1. c. 5. §. 1. confid. 6. Ronsellius l. 2. hyst. Pontific. juris. c. 2. n. 11. Arellano l. 1. n. 1. Ratio tamen ab Innocentio adducta illis verbis, cum inter dantem, & accipientem debeat esse distinctio personalis, in aliis actibus humanis generaliter vera non est: nam in actibus jurisdictionis voluntariæ, & similibus non repugnat eundem plurimum personam sustinere, ut in casu legis si consul. 3. ff. de adop. ibi: Si consul, vel præf. filius familias sit, posse eum apud semetipsum vel emancipari, vel in adoptione dari constat. Et l. unic. ff. de offic. Consul. c. quod sicut, §. super eo, de elect. c. a collatione, de appell. unde dispensare potest Prælati in legibus a se positis, & in votis ac iuramentis propriis, sicut cum subditis, Sánchez. l. 8. de matrim. dist. 3. c. l. 4. summe, c. 37. n. 2. Suar. de legib. l. 6. c. 12. Salas cod. rr. dist. 20. fol. 12. Basil. de matr. d. n. 9. licet quoad actus forenses, & jurisdictionis

contentioz regulariter vera sic prædicta ratio, ut ait Ulpian. in l. ille a quo 13. §. tempore, ff. ad Trebel. ibi: Ipse se cogere non poterit: ex ratione adducta a Paulo in l. si plures 9. ff. de pact. ibi: Non difficile est, ut unus homo duorum vicium sustineat: Ratio adducta ab Innoc. procedit in præsentis casu institutionis, quoad beneficia, vel dignitates, ex speciali juris dispositione, videlicet ad evitandum ambitionem; qua ratione nemo in alienationibus, ubi proprium commodum versatur, & per consequens frans dari potest, sibi auctor fieri valet, l. 1. ff. de aut. tut. ubi plura Gothofred. Clem. de reb. Eccl. quam rationem ambitionis expresse Pontifex in dist. cap. per nostras; ibi: Quia nullus ingerere se debet ecclesiasticæ prælationis officio. Quare iuxta hanc juris dispositionem dixit Innoc. in præsentis, inter dantem, & accipientem debeat dari distinctionem personarum, in eo videlicet casu, de quo agebatur, cum in aliis actibus, ubi non datur hæc specialis ratio, non desideretur eadem distinctio personarum. An vero possit quis electioni de se factæ co force, expol. in c. cum in iure, de elect.

T I T U L U S VIII.

De concessione præbendæ, & Ecclesie non vacantis.

C A P U T P R I M U M.

a Gelasius Papa ad Romanos.

Qui in vivorum sacerdotum loco ponuntur, hoc ipso sunt ab ecclesiastica communione pellendi, quo se passi sunt successores vivos sacerdotibus adhiberi.

N O T Æ.

Gelasius. Ita etiam habetur in prima collectione, sub hoc tit. c. 1. & in eadem collectione, sub tit. de arat. c. 2. tribuitur textus hic Pelagio, sed male; verus enim ejus auctor est Gelasius I. in epist. 6. ad Episcopos Dardaniæ, ut refert Anselmus l. 11. q. 96. & ex eo Anton. August. in epist. l. 4. tit. 24. c. 6. ubi ita textum hunc compilavit: Episcopi ab Acacio constituti, hoc ipso secundum canones fuerant ab Ecclesiastica communione pellendi, quod si passi sunt successores vivos sacerdotibus adhiberi. In quibus verbis nonnulla notanda sunt hucusque a repetentibus in præsentis omnia. Primo auctorem hujus textus esse Sanctum Gelasium I. natione Africam, qui Ecclesiam exiit ex anno 497. utque ad annum 496. de quo plura retulit Carolus a Sancto Paulo in Biblioth. Pontif. l. 1. c. 1. Secundo in præsentis textu Gelasium improbase ordinationes Episcoporum factas ab Acacio, quia Sede Apostolica damnata fuerat, ut refert Baronius anno 493. Unde non recte repetentes hic Gelasium generaliter accepterunt de quibuslibet sacerdotibus in locum vivorum constitutis, eorumque beneficia possidentibus: tantum enim Gelasius agit de Episcopis ab Acacio constitutis, qui non solum communicati erant, quia Acacio damnato communicaverant; veram & quia passi fuerant in locum vivorum constituti, contra sacros Ecclesie canones,

qui sub gravissimis penis prohibuerunt, ne vivente Episcopo alius in ejus locum constitueretur: in quibus illud notandum est, dum de Episcopis agitur, eos appellari sacerdotes, ut in præsentis etiam fecit Gelasius: ita enim cautum legitimus in Synodo 8. sub Hadriano, tit. 5. ibi: Nec temere a mandata potestate ejiciatur legitimus Pontifex, & pro eo subrogatur alter inique, & illegitimer. Con. Molense can. 47. Nemo vivente Episcopo Ecclesiam illius, aut res ad eam pertinentes invadere, aut dominari presumat. Innoc. ep. ad Clerum CP. In locum viventium Episcoporum alii subrogantur, etc. Nunquam sane Patres nostros talia aas tulisse, sed potius vetuisse cogovimus, ne cui in locum viventis per consecrationem alium substituenti sit potestas, &c. n. 4. multo 3. q. 1. c. nulli, in princ. c. si quis alio 43. 7. q. 1. refert Ant. Aug. d. l. 4. tit. 24. Unde præter textus, & proxime relati tantum de Episcopis exaudiendi sunt, non vero de aliis inferioribus Prælati in locum vivorum constitutis. Quare autem depositionis pena imponitur subrogato in locum Episcopi viventis, non vero substituto in locum beneficiarii vivi, exponit Petrus Greg. l. 4. parisi. tit. 7. c. 3. quia videlicet inter Prælatum & Ecclesiam contrahitur matrimonium spirituale, non vero inter beneficiarium, & parochiam. Unde adulterium spirituale videtur committi in subrogatione Episcopi in locum viventis, & ita gravius poena illud puniendum erat, c. sicut vir. 11. c. sicut aliorum 39. 7. q. 1.

C A P U T II.

Ex Concilio a Lateranensi.

Nulla b Ecclesiastica e ministeria, seu etiam beneficia, vel d Ecclesie alicui tribuantur, seu permittantur, anrequam e vacent, ne desiderare quis mortem proximi videatur, in ejus locum, & beneficium se credidit successurum. Cum enim ipsi etiam Gentilium f legibus invenitur inhibitu, turpe est, & divini plenum animadversione judicii, ut locum in Ecclesia Dei futuræ successioni expectatio habeat, quam ipsi etiam Gentiles homines condemnare g curaverunt. Cum vero præbende Ecclesiasticas, seu qualibet officia in aliqua Ecclesia vacare conigerit, vel si etiam modo vacant, non b diu maneat in suspensione, sed infra sex menses personis, qua digne ministrare valeant, conferant. Si autem Episcopus, ubi ad f eum spectat, conferre distulerit, per Capitulum ordinetur. Quod si ad Capitulum pertinuerit, & infra præscriptum terminum hoc non fecerint, Episcopus secundum Deum hoc, & cum religioforum virorum & consilio exequatur, aut si omnes forte neglexerint, Metropolitani de ipsis fecundum Deum, absque illorum contradictione disponat. Et qua honestatis decorem detorment, & canonum probantur sanctionibus obviare, penitus sunt evellenda, & falce Apostolice moderaminis refeccanda. Unde quia Ecclesie viventibus personis alii conferri non debent, consult. t. t. respondemus, ut si quas concessiones Ecclesiarum tui Episcopatus viventibus personis factas esse constituerit, & super hoc veniam fuerit ad iudicium, eas auctoritate nostra in irritum revoces, & frivolas, & vanas esse decernas.

N O T Æ.

Alexand. Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. c. 2. & reperitur textus hic in ipso Conc. Later. celebrato sub Alexandro III. c. 8. de quo Concilio nonnulla notavi in c. nulli 27. de refer. b Ministeria. Licet ministeria nonnunquam accipiantur pro rebis non spiritualibus, seu profanis, c. 2. l. 3. q. 2. Concilium Arvernense can. 7. ibi: Ne ad nuptiarum ornatum ministeria divina præsententur, ne dum improborum contactu, pompæque secularis luxuria polluantur, ad officium sacri ministerii videantur indigna. Extat apud Gratianum in c. nuptiarum 41. de consecr. dist. 1. quomodo & ministeriorum appellatio exaudienda de vasis, pallis, ornamentisque sacris, in

c. non licet, 31. d. Concilium Brachar. 3. can. 2. Tolet. 17. can. 5. in Pontificali Damasi in Sixto I. & Urbano I. ut etiam in iure civili ministeria pro rebis, servilique ponuntur in l. si servus 27. §. si formicarius, ff. ad l. Aquil. l. obligatione 6. de pignor. l. questum 12. §. item Celsus 31. ff. de fundo instruo: apud Sextum Aurel. Victor in ep. de vita & moribus Imp. ubi de Theodosto, qui lege prohibuit ministeria lasciva, palatralque comelationibus adhiberi. Tamen in præsentis ministeria accipiuntur pro officiis, aut dignitatibus, quo in senta accipiuntur ministeria in l. 1. ff. ad leg. Jul. repetendum. l. 2. ff. de offic. Proconsul. l. 6. §. illicius, ff. de offic. Præfatis, l. 2. ff. de servis fugitivis, l. 3. §. qui pecuniam, ff. de suspens. tut. c. mult. l. 1. q. 1. cum in epist. §. inferiora, de elect. c. Joannes, de clero.

BIBLIOTECA CENTRAL U. A. N. L.

cleric. *congr. e. cum singula, §. prohibemus, de prob. in 6. Clem. 1. de suppl. neg.*
 2. *Ecclésiastica.*) Unde officia secularia nondum vacantia, a Principe concedi, & promitti posse, docuerunt Alciatus in l. ult. n. 45, & ibi Decius n. 30. *C. de pati. Barbosa in remiss. ad ordin. Luffi. l. 1. tit. 98. Fontan. dec. 22. c. 23.* licet ex ratione in presenti adducta protrahant presentem prohibitionem plures, quos refert, & sequitur Solorzanus l. 2. de iur. iudiciorum, l. 2. c. 6. n. 3. *C. p. 1. 3. polit. c. 7.*
 3. *Ecclésiastica.*) *Id est, parochie, seu beneficia parochialia, quo modo Ecclesia accipitur in Concilio Metensi can. 1. ibi;* Unusquisque presbyter unam solummodo habeat Ecclesiam, Nannet. apud Barchardum l. 2. *Decreti, c. 26. ibi;* 3. Ut si quilibet presbyterorum defunctus fuerit, vicinus apud seniores secularium, nulla prece, vel xenio Ecclesiam illam obtineat. *Et c. Sanctorum, 70. d.*
 4. *Antequam vacent.*) Beneficia non vacantia dicuntur illa, quorum possessor certus extat & vivit, vacantia vero, quae possessor careat, exemplo mulieris, quam vacantem consules appellat, quae marito caret, l. qui caeteri, §. qui vacantem, ff. ad l. Jul. de vi: veluti quando possessor decessit, vel ab hostibus captus est, c. 1. *ne Sede vacante, c. susceptum, de res. in 6. c. quatuor 38. de prob. eod. l. aut religionem professus est, c. 4. de regul. l. 6. aut sua propria beneficio cessit, c. fin. de renun. ut vitio suo illud amittit, veluti per acquisitionem alterius benefici incomparabilis, c. referente 7. c. praeterea, c. de multa 28. de prob. aut si matrimonium contraxit, c. 1. c. 3. de cleric. conijug. aut si intra annum ad sacerdotium non est promotus, qui beneficium parochiale obtinuit, c. licet can. c. statutum 22. c. cum ex eo 34. cum sequenti, de elec. lib. 6. quos & alios vacationis modos prosequuntur late Petrus Gregorius de benef. c. 38. Garcia & alii, quos laudant Valensius de benef. l. 2. tit. 23. c. 24. Datis de benef. sect. ult.*

5. *Legibus Gentilium.*) *L. qui suspensus 44. l. neminem, ff. de acquir. hered. l. 1. ff. pro hered. l. 2. §. interdum, ff. de vulg. l. licet, C. de pati. l. ex eo, C. de iur. iudic. l. stipulatio 67. ff. de verb. oblig. ubi aperte cavetur, pactum de hereditate viventi non valere, quod & late illustravit in c. acceptimus, de pati.*
 6. *Gentiles condemnare curaverunt.*) Quibus verbis innuitur, aliquando exemplo, & legibus Gentilium utendum esse, quando iis coadjuvantur potius, quam impugnantur sacri canones, ut in c. urgenti, de heret. c. ex antiquo, §. 4. dist. c. si fecerit 12. q. 2. c. nemo 30. q. 4. c. ista 33. q. 2. c. 2. de novi oper. nunc. & in presenti casu nec inter ipsos Gentiles licuit in culgale vivi Pontificatum alium constituere, quare Julius Caesar reculauit Pontificatum Lepidi, eo vivente sibi a populo oblatum, Diocetianus l. 49.

7. *Non dicitur.*) Verbum *die*, aliquando biennium significat, l. cum dominus 56. ff. locati decennium in l. 6. §. 3. ff. qui & a quibus; quinquennium in l. 3. §. 2. ff. de re milit. modo quadraginta annos, l. 2. de praescript. 30. modo brevis tempus, l. 1. ff. de iure delicti, & ex sententia Ciceronis de senectute diuturnum significat longum quoddam tempus, non certum, aut definitum, sed pro ref. conditione, cui iungitur, aut distans, ut in c. oblatum, de iur. iudic. c. 28. Diuturnus de legib. c. 11. Faber in rationat. ad legem, de quibus, ff. de legib. l. 1. *De mensibus.*) Julius Lactorius variat. *lucubr. tit. de elect. c. 18.* existimat menses hos esse computandos secundum ordinem Calendarum, non autem per quartum hebdomadae, nec per triginta dies, ut in *antiquo, c. de iud. nec ut in l. ubi lex §. ff. de reg. iur. ubi dies unus & sexaginta facium duos menses; nec ex uno & triginta, ut in l. §. 1. ff. de temp. appell. sed iuxta mensum computandum esse, ut si prima die Januarii decedat Praelectus, prima die Februarii finiat primus mensis; & sic deinceps sex menses computantur. Nec obstat textus in c. oblatum, 63. d. c. ne pro defuncto, de elec. ubi etiam tres mensium tempus tantum ad eligendum conceditur: Ergo non est, ut in presenti docetur: Nam discrimen adhibendum est inter dignitates maiores, in quibus vocatio diuturna periculosior est, & inter inferiora beneficia, nam ad maiores dignitates, de quibus in d. c. oblatum, c. ne pro defuncto, tres tantum menses ad eligendum competunt; ad inferiora beneficia vero, de quibus in presenti, sex menses conceduntur. Nec huic distinctioni obstat textus in c. cum nostris, hoc tit. ubi cum agitur de Praeposita, supponitur sex menses concedi ad eius provisionem. Quia ut notavit Cironius in c. 2. de elec. in §. compil. Praeposita illa non habetur pro prima Ecclesiae dignitate unde ad eius electionem, ut in aliis inferioribus beneficiis, sex menses conceduntur. Sunt etiam aliae breviores devolutiones in iure nostro, ut in c. si pluribus, de elec. in §. c. fin. de consuet. eod. l. de quibus agit P. Gr. in c. 8. de consuet. l. ubi ad eum spectat.) Sunt enim quaedam beneficia, quorum collatio ad Episcopum solum pertinet, alia ad Capitulum tantum, alia denique, quae simul, & conjunctim spectant ad Episcopum, & Capitulum, ut tradunt Pet. Greg. l. 7. *Synagm. c. 9. Garcia de benef. §. 1. c. 3. n. 28. Zerola in praxi, verbo Beneficia.* Unde in presenti primo deciditur casus, in quo collatio tantum spectat ad Episcopum; & docetur illo non eligente, ad Capitulum devolvi collationem. Garcia de benef. p. 10. c. 3. n. 33. Daerens de sacris Eccles. l. 5. c. 5. Duobus ramen in casibus devolutio non fit ad Capitulum. Primus est quando collatio spectat ad Episcopum iure speciali, tunc enim devolutio fit ad superiorem: Abbas in presenti, n. 8. Rebuffus in praxi, tit. de devolut. n. 21. Germonius de iudic. §.*

volumus n. 56. Secundus est, quando Episcopus immediate patet Romano Pontifici, tunc enim devolutio ad ipsum tantum fit, Rebuffus supra n. 26. Garcia d. c. 3. n. 3. Cum vero ad Capitulum tantum collatio spectat, eo negligente, ad Episcopum collatio devolvitur. Et quavis Episcopus tanquam Canonice simul cum Capitulo negligens fuerit, nihilominus nisi id malitiose fecerit, iure devolutionis attingi potest; c. postulasti, §. nisi forte, hoc tit. l. 9. n. 16. p. 1. Si vero collatio ad Episcopum, & Capitulum simul spectet, illo negligente, ad Metropolitanum collatio devolvitur, d. c. postulasti.

8. *Constitutio.*) Quod convenientiam Pontifex appellavit, in c. oblatum, 63. d. & eleganter, ut probat Juratus in not. ad ep. 220. *Fontan.* olim enim in electionibus Ecclesiasticis Episcoporum, vel inferiorum Praelatorum, imo & ipsius Romani Pontificis, collaudatio desiderabatur, Religiosorum, c. nominis, 24. dist. d. c. oblatum, c. c. ne pro defuncto, de elec. ut consilium praestarent, quod postea abrogatum fuit adeo, ut nec Abbas admittetur, nisi ratione privilegii, cap. *Uannas, de elec. aut consuetudinis, c. cum dilectus, de consuet. docuit Barbosa de postest. Episc. tit. l. 1. c. 2. n. 13.*

9. *Metropolitani.*) Et si ipse negligens fuerit, ad Primate, vel Pontificem collatio devolvitur, c. cum necessitas, de consuet. c. cum nostris, c. postulasti, hoc tit. c. fin. de iur. neglig.

COMMENTARIUM.

10. *Constitutio traditur, probatur.*
 11. *Impugnatio traditur, probatur.*
 12. *Dispositio traditur, probatur.*
 13. *Impugnatio traditur, probatur.*
 14. *Dispositio traditur, probatur.*
 15. *Impugnatio traditur, probatur.*
 16. *Dispositio traditur, probatur.*
 17. *Impugnatio traditur, probatur.*
 18. *Dispositio traditur, probatur.*
 19. *Impugnatio traditur, probatur.*
 20. *Dispositio traditur, probatur.*
 21. *Impugnatio traditur, probatur.*
 22. *Dispositio traditur, probatur.*
 23. *Impugnatio traditur, probatur.*
 24. *Dispositio traditur, probatur.*
 25. *Impugnatio traditur, probatur.*
 26. *Dispositio traditur, probatur.*
 27. *Impugnatio traditur, probatur.*
 28. *Dispositio traditur, probatur.*
 29. *Impugnatio traditur, probatur.*
 30. *Dispositio traditur, probatur.*
 31. *Impugnatio traditur, probatur.*
 32. *Dispositio traditur, probatur.*
 33. *Impugnatio traditur, probatur.*
 34. *Dispositio traditur, probatur.*
 35. *Impugnatio traditur, probatur.*
 36. *Dispositio traditur, probatur.*
 37. *Impugnatio traditur, probatur.*
 38. *Dispositio traditur, probatur.*
 39. *Impugnatio traditur, probatur.*
 40. *Dispositio traditur, probatur.*
 41. *Impugnatio traditur, probatur.*
 42. *Dispositio traditur, probatur.*
 43. *Impugnatio traditur, probatur.*
 44. *Dispositio traditur, probatur.*
 45. *Impugnatio traditur, probatur.*
 46. *Dispositio traditur, probatur.*
 47. *Impugnatio traditur, probatur.*
 48. *Dispositio traditur, probatur.*
 49. *Impugnatio traditur, probatur.*
 50. *Dispositio traditur, probatur.*
 51. *Impugnatio traditur, probatur.*
 52. *Dispositio traditur, probatur.*
 53. *Impugnatio traditur, probatur.*
 54. *Dispositio traditur, probatur.*
 55. *Impugnatio traditur, probatur.*
 56. *Dispositio traditur, probatur.*
 57. *Impugnatio traditur, probatur.*
 58. *Dispositio traditur, probatur.*
 59. *Impugnatio traditur, probatur.*
 60. *Dispositio traditur, probatur.*
 61. *Impugnatio traditur, probatur.*
 62. *Dispositio traditur, probatur.*
 63. *Impugnatio traditur, probatur.*
 64. *Dispositio traditur, probatur.*
 65. *Impugnatio traditur, probatur.*
 66. *Dispositio traditur, probatur.*
 67. *Impugnatio traditur, probatur.*
 68. *Dispositio traditur, probatur.*
 69. *Impugnatio traditur, probatur.*
 70. *Dispositio traditur, probatur.*
 71. *Impugnatio traditur, probatur.*
 72. *Dispositio traditur, probatur.*
 73. *Impugnatio traditur, probatur.*
 74. *Dispositio traditur, probatur.*
 75. *Impugnatio traditur, probatur.*
 76. *Dispositio traditur, probatur.*
 77. *Impugnatio traditur, probatur.*
 78. *Dispositio traditur, probatur.*
 79. *Impugnatio traditur, probatur.*
 80. *Dispositio traditur, probatur.*
 81. *Impugnatio traditur, probatur.*
 82. *Dispositio traditur, probatur.*
 83. *Impugnatio traditur, probatur.*
 84. *Dispositio traditur, probatur.*
 85. *Impugnatio traditur, probatur.*
 86. *Dispositio traditur, probatur.*
 87. *Impugnatio traditur, probatur.*
 88. *Dispositio traditur, probatur.*
 89. *Impugnatio traditur, probatur.*
 90. *Dispositio traditur, probatur.*
 91. *Impugnatio traditur, probatur.*
 92. *Dispositio traditur, probatur.*
 93. *Impugnatio traditur, probatur.*
 94. *Dispositio traditur, probatur.*
 95. *Impugnatio traditur, probatur.*
 96. *Dispositio traditur, probatur.*
 97. *Impugnatio traditur, probatur.*
 98. *Dispositio traditur, probatur.*
 99. *Impugnatio traditur, probatur.*
 100. *Dispositio traditur, probatur.*

10. *Constitutio traditur, probatur.*
 11. *Impugnatio traditur, probatur.*
 12. *Dispositio traditur, probatur.*
 13. *Impugnatio traditur, probatur.*
 14. *Dispositio traditur, probatur.*
 15. *Impugnatio traditur, probatur.*
 16. *Dispositio traditur, probatur.*
 17. *Impugnatio traditur, probatur.*
 18. *Dispositio traditur, probatur.*
 19. *Impugnatio traditur, probatur.*
 20. *Dispositio traditur, probatur.*
 21. *Impugnatio traditur, probatur.*
 22. *Dispositio traditur, probatur.*
 23. *Impugnatio traditur, probatur.*
 24. *Dispositio traditur, probatur.*
 25. *Impugnatio traditur, probatur.*
 26. *Dispositio traditur, probatur.*
 27. *Impugnatio traditur, probatur.*
 28. *Dispositio traditur, probatur.*
 29. *Impugnatio traditur, probatur.*
 30. *Dispositio traditur, probatur.*
 31. *Impugnatio traditur, probatur.*
 32. *Dispositio traditur, probatur.*
 33. *Impugnatio traditur, probatur.*
 34. *Dispositio traditur, probatur.*
 35. *Impugnatio traditur, probatur.*
 36. *Dispositio traditur, probatur.*
 37. *Impugnatio traditur, probatur.*
 38. *Dispositio traditur, probatur.*
 39. *Impugnatio traditur, probatur.*
 40. *Dispositio traditur, probatur.*
 41. *Impugnatio traditur, probatur.*
 42. *Dispositio traditur, probatur.*
 43. *Impugnatio traditur, probatur.*
 44. *Dispositio traditur, probatur.*
 45. *Impugnatio traditur, probatur.*
 46. *Dispositio traditur, probatur.*
 47. *Impugnatio traditur, probatur.*
 48. *Dispositio traditur, probatur.*
 49. *Impugnatio traditur, probatur.*
 50. *Dispositio traditur, probatur.*
 51. *Impugnatio traditur, probatur.*
 52. *Dispositio traditur, probatur.*
 53. *Impugnatio traditur, probatur.*
 54. *Dispositio traditur, probatur.*
 55. *Impugnatio traditur, probatur.*
 56. *Dispositio traditur, probatur.*
 57. *Impugnatio traditur, probatur.*
 58. *Dispositio traditur, probatur.*
 59. *Impugnatio traditur, probatur.*
 60. *Dispositio traditur, probatur.*
 61. *Impugnatio traditur, probatur.*
 62. *Dispositio traditur, probatur.*
 63. *Impugnatio traditur, probatur.*
 64. *Dispositio traditur, probatur.*
 65. *Impugnatio traditur, probatur.*
 66. *Dispositio traditur, probatur.*
 67. *Impugnatio traditur, probatur.*
 68. *Dispositio traditur, probatur.*
 69. *Impugnatio traditur, probatur.*
 70. *Dispositio traditur, probatur.*
 71. *Impugnatio traditur, probatur.*
 72. *Dispositio traditur, probatur.*
 73. *Impugnatio traditur, probatur.*
 74. *Dispositio traditur, probatur.*
 75. *Impugnatio traditur, probatur.*
 76. *Dispositio traditur, probatur.*
 77. *Impugnatio traditur, probatur.*
 78. *Dispositio traditur, probatur.*
 79. *Impugnatio traditur, probatur.*
 80. *Dispositio traditur, probatur.*
 81. *Impugnatio traditur, probatur.*
 82. *Dispositio traditur, probatur.*
 83. *Impugnatio traditur, probatur.*
 84. *Dispositio traditur, probatur.*
 85. *Impugnatio traditur, probatur.*
 86. *Dispositio traditur, probatur.*
 87. *Impugnatio traditur, probatur.*
 88. *Dispositio traditur, probatur.*
 89. *Impugnatio traditur, probatur.*
 90. *Dispositio traditur, probatur.*
 91. *Impugnatio traditur, probatur.*
 92. *Dispositio traditur, probatur.*
 93. *Impugnatio traditur, probatur.*
 94. *Dispositio traditur, probatur.*
 95. *Impugnatio traditur, probatur.*
 96. *Dispositio traditur, probatur.*
 97. *Impugnatio traditur, probatur.*
 98. *Dispositio traditur, probatur.*
 99. *Impugnatio traditur, probatur.*
 100. *Dispositio traditur, probatur.*

Tit. VIII. De Concess. Praebendae.

viros habere nequit, ita nec Ecclesia plures Praelatos, c. siue 11. 7. q. 1. c. cum non ignores 15. de prob. & sicut non potest quis habere eam uxorem, quam vivente eius marito superinduxit c. pen. de eo qui ducit in matrimonium, quomodo soluit ita nec Ecclesiam, quam vivente ejus Praelato obtinuit. Accedit, nam sicut obligatio realis non consistit in re aliena, c. per totum C. si aliena res, ita nec beneficium viventi dari, aut efficaciore promissioni potest. Ex qua prohibitione prodierunt duae regule Cancellariae: quarum prior concessio fuit contra impetrantes beneficia viventium, & est in ordine 21. quia cavetur, quod si quis impetraverit rescriptum, ut sibi provideretur de beneficio, tanquam per obitum alicujus tunc vivens vacante, & tamen postea per obitum vacet, proviso virtute talis rescripti, nullius momenti fit, quam exponunt Maadossius, Petrus Greg. de benef. c. 32. n. 2. Altera regula est 30. in ordine, quae vocatur de Verosimili notitia, eaque cavetur, impetrationem beneficii per obitum vacantis irritam esse, nisi congruum tempus praeciderit, intra quod verosimilis notitia obitus pervenire ad Pontificem potuerit. Recte ergo in presenti prohibetur beneficium nondum vacantia conferri, aut promitti, quod & retro variis Ecclesiae legibus cautum fuerat, ut constat ex concessis ab Antonio Augustino in *officium. l. 4. tit. 24. quibus etiam qui in locum viventis se infudit palam erat, quivis communionis, depositione, & aliiis penis coerceretur, c. in primis l. 9. c. ad vivendum 20. q. 2. c. non farum 7. q. 1. c. 1. hoc tit. Adque verum est, beneficia nondum vacantia promitti non posse, ut nec juramento talis promissio firmari possit, ut docent plures, quos refert & sequitur Sanchez l. 7. juncturae, c. 2. n. 33. nec consuetudine etiam immemorabili contrarium introduci potest, ut docent Garcia de benef. p. 10. c. 1. n. 4. Cabelo de patronatu, l. 4. Barbosa in remiss. ad ordin. Luffi. l. 1. tit. 98. Solorzanus d. c. 2. l. 2. c. 6. p. 3. Phebo de iur. n. 2. qui late explicat praxim hujus Regi, juxta quam Magnus noster Monachus conclusit commendas nondum vacantes promittere, & assignare.*

10. *Constitutio traditur, probatur.*
 11. *Impugnatio traditur, probatur.*
 12. *Dispositio traditur, probatur.*
 13. *Impugnatio traditur, probatur.*
 14. *Dispositio traditur, probatur.*
 15. *Impugnatio traditur, probatur.*
 16. *Dispositio traditur, probatur.*
 17. *Impugnatio traditur, probatur.*
 18. *Dispositio traditur, probatur.*
 19. *Impugnatio traditur, probatur.*
 20. *Dispositio traditur, probatur.*
 21. *Impugnatio traditur, probatur.*
 22. *Dispositio traditur, probatur.*
 23. *Impugnatio traditur, probatur.*
 24. *Dispositio traditur, probatur.*
 25. *Impugnatio traditur, probatur.*
 26. *Dispositio traditur, probatur.*
 27. *Impugnatio traditur, probatur.*
 28. *Dispositio traditur, probatur.*
 29. *Impugnatio traditur, probatur.*
 30. *Dispositio traditur, probatur.*
 31. *Impugnatio traditur, probatur.*
 32. *Dispositio traditur, probatur.*
 33. *Impugnatio traditur, probatur.*
 34. *Dispositio traditur, probatur.*
 35. *Impugnatio traditur, probatur.*
 36. *Dispositio traditur, probatur.*
 37. *Impugnatio traditur, probatur.*
 38. *Dispositio traditur, probatur.*
 39. *Impugnatio traditur, probatur.*
 40. *Dispositio traditur, probatur.*
 41. *Impugnatio traditur, probatur.*
 42. *Dispositio traditur, probatur.*
 43. *Impugnatio traditur, probatur.*
 44. *Dispositio traditur, probatur.*
 45. *Impugnatio traditur, probatur.*
 46. *Dispositio traditur, probatur.*
 47. *Impugnatio traditur, probatur.*
 48. *Dispositio traditur, probatur.*
 49. *Impugnatio traditur, probatur.*
 50. *Dispositio traditur, probatur.*
 51. *Impugnatio traditur, probatur.*
 52. *Dispositio traditur, probatur.*
 53. *Impugnatio traditur, probatur.*
 54. *Dispositio traditur, probatur.*
 55. *Impugnatio traditur, probatur.*
 56. *Dispositio traditur, probatur.*
 57. *Impugnatio traditur, probatur.*
 58. *Dispositio traditur, probatur.*
 59. *Impugnatio traditur, probatur.*
 60. *Dispositio traditur, probatur.*
 61. *Impugnatio traditur, probatur.*
 62. *Dispositio traditur, probatur.*
 63. *Impugnatio traditur, probatur.*
 64. *Dispositio traditur, probatur.*
 65. *Impugnatio traditur, probatur.*
 66. *Dispositio traditur, probatur.*
 67. *Impugnatio traditur, probatur.*
 68. *Dispositio traditur, probatur.*
 69. *Impugnatio traditur, probatur.*
 70. *Dispositio traditur, probatur.*
 71. *Impugnatio traditur, probatur.*
 72. *Dispositio traditur, probatur.*
 73. *Impugnatio traditur, probatur.*
 74. *Dispositio traditur, probatur.*
 75. *Impugnatio traditur, probatur.*
 76. *Dispositio traditur, probatur.*
 77. *Impugnatio traditur, probatur.*
 78. *Dispositio traditur, probatur.*
 79. *Impugnatio traditur, probatur.*
 80. *Dispositio traditur, probatur.*
 81. *Impugnatio traditur, probatur.*
 82. *Dispositio traditur, probatur.*
 83. *Impugnatio traditur, probatur.*
 84. *Dispositio traditur, probatur.*
 85. *Impugnatio traditur, probatur.*
 86. *Dispositio traditur, probatur.*
 87. *Impugnatio traditur, probatur.*
 88. *Dispositio traditur, probatur.*
 89. *Impugnatio traditur, probatur.*
 90. *Dispositio traditur, probatur.*
 91. *Impugnatio traditur, probatur.*
 92. *Dispositio traditur, probatur.*
 93. *Impugnatio traditur, probatur.*
 94. *Dispositio traditur, probatur.*
 95. *Impugnatio traditur, probatur.*
 96. *Dispositio traditur, probatur.*
 97. *Impugnatio traditur, probatur.*
 98. *Dispositio traditur, probatur.*
 99. *Impugnatio traditur, probatur.*
 100. *Dispositio traditur, probatur.*

quia precise tunc non expectatur alienius mors, cum aliis pluribus modis beneficium vacare contingat. Nec tandem obstat textus, in d. c. ex parte 12. c. proposuisti, hoc tit. in quibus proponitur nobilis expositus presentis regule: nam licet inferioribus Praelatis non liceat beneficia vacatura promittere, adeo ut nec Legato id liceat, c. dilectus 25. de prob. hoc tamen non procedit in Romano Pontifice, qui propter ejus primam auctoritatem, & plenissimam in beneficiis distributionem potest beneficia nondum vacantia promittere, & in eis jus expectative conferre, c. cum te 7. c. constitutus 19. c. mandatus 38. c. in hactenus 39. cum seq. de praeser. Quia ratione etiam beneficium litigiosum, quod conferri non potest, c. 2. ut lib. pend. l. 6. ut licet Pontifex conferat. *Clemm. 1. in fine, eod. tit. & cum beneficium sui natura conferri debeat in perpetuum, c. Sanctorum, 70. dist. c. nu. de capol. monachi in 6. ad tempus Pontifex recte conferre potest, c. si gravior, de reser. in 6. docent Daerens l. 6. de sacris Eccles. c. 1. Petrus Gregor. l. 1. de reser. c. 6. Cabelo de patrono, c. 15. n. 6. Azor. 2. l. 1. dist. l. 6. c. 2. Sed cum aequus sit, Pontificem non imperio tantum, sed etiam exemplo ceteros Episcopos in officio continere, inde provenit ut plenissima potestas, quam in causis beneficiis Pontifex habere docetur in d. c. 2. de prob. in 6. non pro libito suo voluntatis, sed secundum iustitiam, & aequitatem exercenda sit, argumento legis 14. tit. 5. part. 2. iunctis traditis a Prael. in rubric. C. de reser. vandi. l. p. c. 2. n. 29. faciunt textus in l. venditor, §. 1. ff. commun. praedior. lib. 2. c. 1. ubi, C. ex quibus causis sero. Illustrat Sanchez, l. 2. de matrim. disp. 13. n. 3. quare hodie sublatæ sunt hujusmodi littere expectative, Concilium Trident. sess. 24. de reform. c. 19. ex ratione adducta in presenti, videlicet ne detur votum captanda mortis alienae.*

11. *Impugnatio traditur, probatur.*
 12. *Dispositio traditur, probatur.*
 13. *Impugnatio traditur, probatur.*
 14. *Dispositio traditur, probatur.*
 15. *Impugnatio traditur, probatur.*
 16. *Dispositio traditur, probatur.*
 17. *Impugnatio traditur, probatur.*
 18. *Dispositio traditur, probatur.*
 19. *Impugnatio traditur, probatur.*
 20. *Dispositio traditur, probatur.*
 21. *Impugnatio traditur, probatur.*
 22. *Dispositio traditur, probatur.*
 23. *Impugnatio traditur, probatur.*
 24. *Dispositio traditur, probatur.*
 25. *Impugnatio traditur, probatur.*
 26. *Dispositio traditur, probatur.*
 27. *Impugnatio traditur, probatur.*
 28. *Dispositio traditur, probatur.*
 29. *Impugnatio traditur, probatur.*
 30. *Dispositio traditur, probatur.*
 31. *Impugnatio traditur, probatur.*
 32. *Dispositio traditur, probatur.*
 33. *Impugnatio traditur, probatur.*
 34. *Dispositio traditur, probatur.*
 35. *Impugnatio traditur, probatur.*
 36. *Dispositio traditur, probatur.*
 37. *Impugnatio traditur, probatur.*
 38. *Dispositio traditur, probatur.*
 39. *Impugnatio traditur, probatur.*
 40. *Dispositio traditur, probatur.*
 41. *Impugnatio traditur, probatur.*
 42. *Dispositio traditur, probatur.*
 43. *Impugnatio traditur, probatur.*
 44. *Dispositio traditur, probatur.*
 45. *Impugnatio traditur, probatur.*
 46. *Dispositio traditur, probatur.*
 47. *Impugnatio traditur, probatur.*
 48. *Dispositio traditur, probatur.*
 49. *Impugnatio traditur, probatur.*
 50. *Dispositio traditur, probatur.*
 51. *Impugnatio traditur, probatur.*
 52. *Dispositio traditur, probatur.*
 53. *Impugnatio traditur, probatur.*
 54. *Dispositio traditur, probatur.*
 55. *Impugnatio traditur, probatur.*
 56. *Dispositio traditur, probatur.*
 57. *Impugnatio traditur, probatur.*
 58. *Dispositio traditur, probatur.*
 59. *Impugnatio traditur, probatur.*
 60. *Dispositio traditur, probatur.*
 61. *Impugnatio traditur, probatur.*
 62. *Dispositio traditur, probatur.*
 63. *Impugnatio traditur, probatur.*
 64. *Dispositio traditur, probatur.*
 65. *Impugnatio traditur, probatur.*
 66. *Dispositio traditur, probatur.*
 67. *Impugnatio traditur, probatur.*
 68. *Dispositio traditur, probatur.*
 69. *Impugnatio traditur, probatur.*
 70. *Dispositio traditur, probatur.*
 71. *Impugnatio traditur, probatur.*
 72. *Dispositio traditur, probatur.*
 73. *Impugnatio traditur, probatur.*
 74. *Dispositio traditur, probatur.*
 75. *Impugnatio traditur, probatur.*
 76. *Dispositio traditur, probatur.*
 77. *Impugnatio traditur, probatur.*
 78. *Dispositio traditur, probatur.*
 79. *Impugnatio traditur, probatur.*
 80. *Dispositio traditur, probatur.*
 81. *Impugnatio traditur, probatur.*
 82. *Dispositio traditur, probatur.*
 83. *Impugnatio traditur, probatur.*
 84. *Dispositio traditur, probatur.*
 85. *Impugnatio traditur, probatur.*
 86. *Dispositio traditur, probatur.*
 87. *Impugnatio traditur, probatur.*
 88. *Dispositio traditur, probatur.*
 89. *Impugnatio traditur, probatur.*
 90. *Dispositio traditur, probatur.*
 91. *Impugnatio traditur, probatur.*
 92. *Dispositio traditur, probatur.*
 93. *Impugnatio traditur, probatur.*

NOTÆ.

Benaventis. Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. de appell. c. 39. & post Concilium Later. par. 47. ex quibus codicibus ita restitio litterarum hujus textus. De Ecclesia Ebor. nonnulla notavi, in f. 4. de refer. b. Martenium.) Earum valorem jam explicavi in c. 4. de falsis.

COMMENTARIUM.

CUM prioribus Ecclesie constitutionibus illud tantum cautum esset, ne quis in vivorum sacerdotum locum constitui posset, ideoque apposita poena privationis Ecclesiasticae communicationis, ut constat ex c. 1. iudicis ubi cogens, hoc tit. illud eveniebat, ut si in vivis locum quis minime poneretur, licite et ecclesiastica beneficia post mortem possessorum promitteretur, quasi in tempus habile, argumento legis in

tempus, ff. de hered. instit. Sed quia similes promissiones occasione praestanda captanda mortis alienae, ideo in Lateranensi Concilio relato in capite antecessenti, statutum fuit, ne Ecclesiastica beneficia promittantur, antequam vacent, quam Concilii constitutionem Alexander III. & ejus successores ad varios casus protraxerunt. Primo ad Patronos, ita ut presentare non possint aliquem ad beneficium antequam vacet, ut in presenti, & in c. ex tenore 13. c. fin. hoc tit. Unde in presenti docetur, appellationi interposita ab his, quibus beneficia promissa erant, antequam vacarent, ne alii instituerentur, non esse deferendum: quia licet appellationi recte interposita ab electione, seu collatione sit deferendum, c. 1. de his qui sunt a majori, c. 2. de elect. l. 6. tamen quia appellatio, de qua in presenti, interposita fuit contra statuta juris canonici, & ita per eam impedi non poterat executio eandem constitutionem; ideo tanquam frivola & iniusta, juri, contraria rejicitur, juxta dicta in c. 28. de app.

CAPUT IV.

Innocent. Praeposito N. Decan. & Capit. a Cameracensi.

Proposuit nobis dilectus filius Theobaldus presbyter, quod cum bonae memoriae C. Papa praedecessor noster, post preces, quas vobis pro receptione ipsius in fratrem, & assignatione praebendae ad donationem vestram spectantis in Ecclesia vestra proxime vacaturae, eidem facienda porrexerat, mandatum vobis Apost. destinasset, & bonae memoriae Decan. Rhemen. executorum concessisset eidem, Decanus ipse vos in executione mandati Apost. contumaces inveniens, & rebelles, ipsum de praebenda primo vacatura in Canonico recipientes, & fratrem, ipsi stallum in choro, & locum in Capitulo conferretis, Ecclesiarum vobis introitu interdicto, si quod mandabat, differretis infra triduum adimplere. Vos autem nec mandatum ejus exequi voluistis, nec ab Ecclesiarum cessatis ingressu, improprie in elusionem mandati Apost. causa diffugi ad eundem Decanum appellastis: & cum ipse Decanus morte praeventus in negotio ipso ulterius non potuisset procedere, & praebenda, qua ad donationem vestram spectabat in Ecclesia Cameracensi vacasset, eam alii assignastis, in eundem presbyterum excommunicationis sententiam promulgantes, quia litteras ejusdem Decani sibi in testimonium reservavit. Cum autem propter hoc idem presbyter ad ejusdem praedecessoris nostri praesentiam accessisset, sicut ex litteris ejus nobis innouit, ipse quod ab eodem Decano factum fuerat, ratum volens haberi, collationem praebendae factam a vobis penitus irritavit, & eundem presbyterum ab excommunicationis vinculo absolutum, de ipsa manu propria per h. annullum investivit. Licet autem intentionis nostrae non sit investitura de e. vacaturis factas, contra Canonum instituta ratas habere, qui secundum plenitudinem potestatis de jure possumus supra jus d. dispensare; attendentes tamen quod idem presbyter non de vacatura, sed de vacante per praedecessorem nostrum fuerat investitus, utpote quae post cessationem concessionis a nobis factae intelligebatur vacare: discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, atque precipimus, quatenus amoto ab eadem praebenda quolibet detentore, eam ipsi T. omni dilatione, excusatione, & app. postpositis conferatis, & permissis ab ipso pacifice possideri, ei stallum in choro, & locum in Capitulo cum plenitudine honoris Canonici assignantes; alioquin noveritis nos ven. f. n. N. Catalaunensi Episcopo dedisse firmiter in mandatis, ut ipse id auctoritate Apost. exequatur, contradictores ercl. censura, cessante appellatione percillens, si vos super executione mandati nostri desides fueritis, vel remissi. Nos enim nolumus pati repulsum, qui prompti sumus omnem inobedientiam secundum Apost. verbum ulcisci: nullis litteris, &c. harum tenore tacito, &c. Dat. Romae apud S. Petrum.

NOTÆ.

Cameracensi. Ita etiam legitur in c. 1. hoc tit. in 3. coll. & in epistolis ipsius Innocentii III. editis, & emendatis a Cardinale Guillel. Sirlero, fol. 62. ex quibus ita restitio integram hujus textus, cui conjungenda sunt alia duo epistolae ipsius Innocentii III. in quibus extus hujus controversiae refertur, quae reperuntur apud ipsum Cardinalem Sirlero fol. 307. in hac verba: Ne fiant controversiae litigantium immortales, si litigae iudicio quaestiones in antiqua contentione scrupulum redueantur, sententias per fratres nostros ex delegatione nostra canonice promulgatas, Apostolice confirmationis praesidio consuevimus roborare, ne si pateret partibus a lata sententia resiliendi facultas, non litigantes litigia, sed litigia potius fugerent litigantes, dum non nisi eis expirantibus expirarent. Sane cum inter te, & dilectum filium I. Presby. de Landreces super praebenda Cameracensi Ecclesiae, de qua te felicis recordationis Coelestinus Papa praedecessor noster, post preces, & mandatum dilectis filiis Capituli Cameracensis porrectis, & executionem tibi ab ipso concessum, cassata collatione ipsius praebendae dicto presb. facta per Capitulum Camerac. sicut ex litteris ejus accepimus, curaverat investire, & super qua idem presbyter eam sibi asserens canonice fuisse collatam, ad venerabilem fratrem nostrum Episcopum, & dilectos filios Decanum, & Cantorem Aretobere. commissionis litteras impetravit, qui cum postquam iter egressus fuerat ad Sedem Apostolicam veniens causa rei servanda in possessionem miserunt, quaeio vereretur, nos tibi, & dilecto filio G. procuratori presbyteri memorati, constituis in praesentia nostra, dilectum filium Hugonem tituli Sancti Martini Presbyterum Cardis. concessimus audirem. Coram quo cum super causa ipsa fuisset diutius discussum, ipse tenore litterarum inspecto, quas praedecessor ipse noster pro te Cameracensi Capitulo, & bona memoriae Decano Rhemen. transmisserat, & eorum etiam, quas nos circa nostrae promotionis iudicium venerabili fratri nostro Catalaunensi Episcopo miseramus, intellecto etiam ex litteris ejusdem Episcopi, qualiter de mandato nostro in tantum processerat, quod a Capitulo fuerat receptus in fratrem & in corporalem ipsius praebendae possessionem indutus: inspectis insuper litteris, quas dictus presb. ad memoratos Episcopum, & Decanum; Cantorem Aretobere. a Sede Apostolica impetrarat, & totius causae meritis, rationibus, & allegationibus intellectis, auctoritate nostra, de consilio venerabilis fratris nostri

N. Albanen. Episcopi, & dilectorum filiorum G. tituli sanctae Mariae trans Tyberim, & S. tit. sanctae Praxedis Presb. Cardinalium formavit sententiam, & nobis prius retulit, quam proferret, ac postmodum formatam, & expositam nobis sententiam de mandato nostro promulgans, super eadem praebenda silentium imposuit presbytero memorato, & procuratori ejusdem, & eam tibi per sententiam diffinitivam adjudicare curavit. Nos igitur sententiam ipsam, sicut per eundem Card. de mandato nostro lata est, auctoritate Apost. confirmamus, & praesentis scripti pagina communitis. Nulli ergo, &c. Datum Laterani viii. K. Mali. Ex eodem folio, ibi: Cum inter dilectos filios Theobaldum Canonice vestram, & I. presb. de Landreces, &c. fere in eundem modum ut supra, itaque ad verbum curavit. Quam nos postmodum, sicut per eundem Card. de mandato nostro lata fuerat, auctoritate curavimus Apostolica confirmare. Quocirca discretioni vestrae per Apostolica scripta districte precipiendo mandamus, quatenus sententiam ipsam fideiustis inviolabiliter observare. Alioquin noveritis nos venerab. fratri nostro Catalaunensi Episcopo districte injunxisse, ut eam faciat per eandem Episcopum districte appellare remota in violabiliter observari. Alioquin noveritis nos venerab. fratri nostro districte compellens. Nullis litteris obstantibus, lata sententia, & confirmationis nostrae tenore tacito, &c. Datum, ut supra.

Annulmum investivit.) Quae est propria forma institutionis in dignitatibus & beneficiis Ecclesiasticis, nam sicut in secularibus per certa symbola fit institutio, veluti per scriptum, plaudium, vexillum, & similia, ut probat Alteserra de feudis c. 7. ita etiam in Ecclesiasticis investitura datur per anulm, libram, sigillum, vel funem campanae. D. Bernardus sermone de Corona Domini, & de baptis: ibi: Sicut enim in exterioribus diversa sunt signa, & varia sunt investiturae, laudandum ea de quibus investimur: verbi gratia; investitur Canonice per libram, Abbas per Baculum, Episcopus per Baculum, & Annulum simul, in 10. Cap. ep. 60. & 182. ibi: Nuper in Capitulo nostro quadam officia secundum Ecclesiam consuetudinem dispensarem, & porrecto libro investituram subdecanie Fulconi clerico strenuo, & in agendis causis Ecclesiasticis valde necessario facere vellem. Ex ep. 286. Et per libram ipsam Ecclesiam fratri Guillelmo Beccensi Abbati dedimus. Investitur per sigillum mentio fit in c. ut nostram, de appell. De investitura per funem campanae agit Innocentius 4. 2. ep. 337. ibi: Exinde ad Ecclesiam pariter acced-

accedentibus, Episcopus in sede Abbatis illum constituens, per funem campanae, sicut moris est investivit. Illustrant Bosquetus ad Innoc. lib. 2. reg. 24. ep. 87. Alteserra d. c. 7. Illud summe notandum est, investituram non transferre possessionem, sed tribuere jus apprehendendi eam; unde Joannes VIII. in c. vltis, 16. q. 2. ait: majus fuisse possessionem dare, quam investituram concedere: & Guillelmo Tygus l. 13. de bello sacro, c. ult. ait: Sed statim praedictum urbium cum omnibus pertinentiis earum, D. Imperator investituram ei concessit, sponteas summissis, quod aetate proxime futura eas auctore Domino comprehensas corporaliter tradat. De successu.) Quas gratis expectativas Pontificem facere posse, jam supra probavi in c. 2. d. Supra jus dispensat.) Postivum videlicet, nam in jure divino vere & stricte nemo dispensare potest. D. Th. 2. 2. q. 88. art. 10. ad 3. & 1. 2. q. 97. art. 4. ad 3. & quilibet 4. art. 13.

quem sequuntur communiter Theologi ita accipientes textus in c. sunt quidam, & contra statuta, c. omne quod, 25. q. 1. c. fin. 14. dist. Cum enim Pontifex sit supra omne jus positivum, in eo recte dispensare valet, ut probant late Bassilius de materia. l. 8. c. 3. Diana, c. 8. tra. 1. res. 3. Morla in emp. 1. p. tit. de legibus q. 3. quod praecipue in legibus Ecclesiasticis circa beneficia edis procedit, in quibus juxta Canoniarum sententiam Pontifex plene Dominus est, c. 2. de preb. in 6. c. inter, de fide instrum. Clem. 1. ut lite pendente: licet Theologi illum tantum administratorem esse doceant, ut refert Diana p. 11. et. 3. res. 14. non tamen licet dominus sit, & possit veros possessores beneficiis privare, eaque illis viventibus aliis conferre, hoc nunquam facit, quia sanctus est, c. 1. 70. dist. & omnes in jure, justitiaeque confvet, c. licet, de aetate & qual. suum cuique servari desiderans, c. fuit semper 9. q. 3. & eo sensu in praesenti textu collationem praebendae vacaturae improbat Innoc. III.

CAPUT V.

Idem a P. sanctae Mariae in Via Lata, Diacon. Gard. Apostolice Sedis Legato.

Quia diversitatem corporum diversitas saepe sequitur animorum, ne plenitudo Ecclesiasticae jurisdictionis in plures dispensata videretur, sed in uno potius collata vigeret, Apostolicae Sedis Dominus in B. Petro universa potestas, & cunctorum Christi fidelium magisterium contulit, & primatum: quae retenta sibi plenitudine sollicitudinis evocavit, sic funem dispensans onus, & honorem in alios, ut nihil suo juri subtraheret, nec jurisdictionem suam in aliquo minoraret. Cum autem ex suscepta auctoritatis officio singulis tanquam singulorum mater justa petentibus, justitiam nec possit, nec debet denegare, cum justitia, & iudicium sit b. preparatio sedis ejus: nos qui ad ejus regimen sumus (licet insufficientes) assumpti, Fratribus, & Coepiscopis nostris ad nos clamantibus non possumus in justitia non adesse, aut quod juste postulaverint, non audire, ne si forsitan circa exhibendam eis justitiam fuerimus inventi remissi: ipsi quoque negligentes inveniantur in reddendis juribus subditorum, & commissam sibi nostrae sollicitudinis partem minus laudabiliter exequantur, si (quod absit) nos viderint, vel declinare a jure, vel non audire justitiam postulantes. Hac autem ratione diligenter induci venientem ad Apostolicam Sedem vener. fratrem nostr. G. e. Eborac. Archiepisc. benigne recepimus, & multiplices ejus curavimus querelas audire. Conquererebatur autem inter cetera, quod cum ad eum in Eboracensi Ecclesia, & in aliis Ecclesiis suis collatio pertinet praebendarum, tempore suspensionis ipsius, & postmodum etiam quidam se praeter ejus auctoritatem in ipsas intruserant; & in hoc, & in aliis juris ei non modicum denegarant. Quidam etiam in quosdam Abbates benedictionis d. gratiam postularunt. Volentes igitur eidem Archiepiscopo per tuae sollicitudinis industriam provideri, qui praebendas, vel dignitates Eborac. Ecclesiae, vel aliarum Ecclesiarum ad donationem ejus spectantes, quatenus eos auctoritatem acceperunt ipsius, ad eas resignandas mones diligentius, & inducas, cum eas non possint salva conscientia detinere. Quod si monitis tuis acquiescere forte noluerint, eos ad id per excommunicationis sententiam, & subtractionem aliorum beneficiorum suorum, non obstante confirmatione a Sede Apost. obtemperata sub forma communi, qua confirmat beneficia, & praebendas sicut iuste, ac pacifice possidentur appellatione remota compellas, nisi forsitan aliqui praebendas ipsas vel speciali mandato Apost. Sedis, vel auctoritate f. Later. Concilii ab Ebor. Capitulo sine adepti: sic tamen, ut g. tempus suspensionis in sex mensibus computetur, cum illa Later. Concilii constitutio contra negligentes tantum, & desides fuerit promulgata, & tunc si voluerit, non tamen valuerit Arch. ipse in conferendis praebendis uti propria potestate, a qua estis fuerit sua culpa suspensus, non tamen ad ipsum Capitulum ex illa culpa praebendarum erat donatio devoluta, sed ad illum fuerit sua culpa suspensus, non tamen ad ipsum Capitulum, qui b. praeter ejus negligentiam, & desidium poterat Praebendas donare. Tempus etiam quo ad Apostolicam Sedem accessit, apud illam permansit, vel recessit ab ipsa, infra sex menses nullatenus computetur. Semestre quoque tempus non a tempore vacationis praebendarum, sed a notitia potius ipsius Archiepiscopi, & communitatis ad personam ejus a Capitulo facta praemitenda, volumus computari. Illud autem omnino frivolum reputamus, si qui forte se dicant ex donatione Regia quadam ex illis obtinuisse praebendas quasi regalis sublimitas tempore suspensionis Archiepiscopi praebendas ipsas sua potestate auctoritate conferre. Abbates autem praedictos si post appellationem ad nos legitime interpositam confirmationis, & benedictionis beneficium fuissent, canonice punitis, ne illorum exemplo contra Praelatos suos supercilium elationis assumant. Datum ut supra.

NOTÆ.

Sancta Maria.) Petro videlicet Capuensi, tituli sanctae Mariae in Via Lata Diacono Cardinali, qui Legatus missus fuit ab Innocentio III. anno 2. huius Pontificatus, Christi videlicet 1199. pro pace statuenda inter Philippum Regem Galliae, & Joannem Regem Angliae, & profusio Terrae sanctae, ut refert Spondanus in continuat. Baronii, eodem anno, n. 1. textum autem hunc ita restituo ex tertia collectione, sub hoc tit. cap. 3. & epistolis Innocentii correctis a Guillelmo Sirlero, fol. 307. ubi habetur praesens epistola.

Preparatio Sedis eius.) Consonant Petrus Glouciensis l. 6. ep. 28. ad Eugenium Papam, ibi: Nostri enim quod sedes vestra est illius, cui dicitur, Justitia est iudicium preparatio sedis eius: Et cui vultis dicitur, Justitia plena est doctrina tua. D. Bernardus de consolat. lib. 4. cap. ult. illic: Considera formam justitiae. c. G. Gaudium videlicet, quem exulare fecerat Richardus Angliae Rex, ut conuict ex duabus epistolis praecedentibus eidem Regi ab Innocentio III. missis, editis a Guillelmo Sirlero, fol. 306. & 307. De hoc Praefule accipiendum est, quod refert Gothofredus monachus sancti Pantaleonis, scriptor hujus temporis, quod cum in quodam Lemovicensi castro Rex ictus spualo & balista missis decederet, eo ipso momento Episcopus, qui ab eo missus Sede sua palus Romam venerat, cum aditaret altari, vidisset ipsamque telum, quo Richardus ictus fuerat, fecus altare lapsum, habens chartam inhexam, in qua scriptum erat: Talem Lemovicis occidit Leonem Angliae. Refert Spondanus d. anno 1199. n. 2. d. Benedictiones.) Juxta adducta in cap. 2. de supplend. neglig. cap. 3. de elect. Sub forma communi.) Ea videlicet adiecta clausula, Be-

neficia uti juri, & sine controversia possiderentur, confirmamus; quae non praestat jus speciale, juxta adducta in cap. 1. de consensu, utili.) Jure devoluto videlicet: probavi in c. 2. hoc tit. g. Tempore suspensionis.) Vel eo maxime, quod praescriptio illa, ut praescriptiones fere omnes, comparate sunt poena causa, l. ult. de anul. except. vel multitudine negligentiae causa adversus desides, & juris sui contemptores, non adversus eos, per quos non fiat, quominus jure suo utantur, & multo minus adversus eos, qui intendunt in jure conferre, & multo minus adversus electoribus, non currit contra legitime impeditos. h. Preter.) Idem etiam, ut in cap. cum societas 27. q. 2. notavit Jacob. Cuacius in presenti. i. Sed notitia.) Ut probavi in c. licet, de supplend. neglig.

COMMENTARIUM.

EX hac Innocentii epistola sequens communiter deducitur assertio: Semestre concessum ad conferendum beneficium, non currit legitime impeditis. Probant eam textus in c. fin. de elect. c. 2. hoc tit. in 5. compil. cujus verba retuli in d. c. fin. Clemens, & probantur, de supplend. neglig. consonant lex 8. tit. 16. part. 1. Illustrant ultra congellos in praesentia a Garanna & Barboza al. leg. 126. de potest. Episcopi, n. 49. Petrus Gregorius lib. 17. syn. tag. c. 9. Jul. Lavor, de elect. cap. 18. Tamburin. Hieron. Garcia, & alii supra laudati in cap. licet, de supplend. neglig. Sed hac assertio valde difficilis redditur sequenti consideratione, nam si Archiepiscopo Eborac. in praesentia casu non curret praescriptio, ut probavi in cap. ex transmissa, de praescript. l. c. ad ad. impedito agere plerumque currit praescriptio, ut in l. etiam ii. 45.

BIBLIOTECA CENTRAL U. A. N. L.

et 45. ff. de minor. l. item his 3. ff. ex qui cons. major. & ab specie idem docetur in cap. hinc de elec. Igitur Gaufrido in presenti curere debebat lemestre. Augetur hinc dubitandi ratio ex eo, quia ei, cuius culpa impedimentum ortum est, imputari debet quod impeditus reperitur, l. fidelissor, c. si necessarii, ff. qui testif. cog. lib. si mulier 22. ff. de eo quod necesse sit, c. si mulier, c. supra 10. dist. sed in presenti specie Gaufridus, c. si mulier, c. supra 10. dist. sed in presenti specie Gaufridus propria culpa in impedimento incidit, ut ex hoc textu constat. Igitur lemestre contra illum curere debebat. Accedit, nam suspensus ab officio tantum, recte eligere valet, c. cum bona, de auct. & quibus, c. si celebrat, de cler. ex. Jul. Lavor. c. de elec. c. 15. n. 70. Igitur cum Gaufridus in presenti tantum esset suspensus, prabendas conferre poterat, & per consequens adversus illum tempus Lateran. Concilii curere debebat.

7. Negligentia in iure per alium.

Qua dubitandi ratione minime obstant, vera est prelati assertio, pro cuius expositione cavenda sciendum est, lemestre a iure statutum ad eligendum, vae conferendum, in c. 2. hoc est. prescriptum fuisse, quia diatna Ecclesiarum vacatio damnosa est, ut probavi in c. ne proat. de elec. eoque tempore clauso jus eligendi, seu conferendi beneficium devolvitur ad superiorem, ut probavi late in c. lites, de suppl. neglig. Nec mirum si eligentium negligentia ita puniatur, cum in utroque jure negligentis variis penis afficiantur, ut videre est in usucapione que introducta est ob vitandam hominum segnitiam, c. vigilanti, de prescrip. in eo qui per annum negligit executionem testamenti, nam eo elapso, executio ad Episcopum devolvitur, c. 3. c. si heredes, de testam. in herede negligente legata solvere, nam portio hereditatis illius coheredi acquiritur, autem, hoc amplius, c. de fideicom. in mare non petente tutorem filii suis, que eorum successione privatur, l. 2. §. si mater ff. ad Teryl. & in Episcopo negligente fidei pradicacionem, qui plebem amittit, c. 1. de prescrip. in eo qui agrum deserit, qui iure suo privatur, l. qui agros, l. locorum, c. de omni agro, lib. 11. Similiter ergo in presenti, qui negligens est in collatione beneficii, privatur iure eligendi, & illud ad superiorem devolvitur, iuxta tradita in cap. lites, de suppl. neglig. quibus suppositis perveniamus ad specialem rationem presentis decisionis.

8. Traditor ratio decidendi.

Præter ergo decisio aperta nititur ratione, non impeditus, negligens dici non potest, cum facultas agendi precedere debeat, l. multum, vel, in c. si quis alteri, & qui experiundi facultatem non habet, negligens dici non potest, l. annis, ff. de calumniis, l. in omnibus, ff. de noxal. l. si servus, c. eodem, c. vi-

duis, 2. qu. 6. unde vulgo docetur impediri agere prescriptio- nem curere, ut probavi in c. uno a nobis, c. ex transmissa, de prescrip. & omne tempus adversus impeditum non currit, imo sistit, seu dormit, ut contingit in filio durante patris potestate, l. 1. §. si. C. de auct. excep. & in muliere constante matrimonio, l. si fundum, ff. de fundo dotal. & in papillo, l. bona fidei ad, ff. de acquir. var. don. in minore 24. annor. l. in. C. in quibus causis in integrum restit. in Ecclesia, defuncto eius Praelato, c. de quarta, c. ex transmissa, de prescrip. unde cum in presenti specie G. Archiepiscopus impeditus esset, quia in exilium missus erat a Richardo Angliae Rege, negligens dici non poterat, & per consequens contra ipsum nec curere tempus a Lateran. Concilio ad conferenda beneficia prescriptum.

Nec obest dubitandi ratio supra adducta, ex d. l. citam, ff. de minorib. cui satisfaciit Glossa ibi, dum asserit in eo textu ulucapionem fuisse exceptam contra praedecessorem pupilli, & ita compleri posse adversus ipsum, licet contra illum inchoari non possit, l. bona fidei, ff. de acqu. var. deminio. Nec obstat textus in d. l. item his, c. supra 10. dist. de elec. nam omnia quae in illa, ad prescriptio cessat, non solum contra impeditum impedimento juris, sed etiam contra impeditum impedimento facti, quam disputat Pinellus in authentica nisi viciniam, n. 42. C. de bonis materis. Respondetur, iura illa procedere, quando impediti poterant removere impedimentum, & fuerunt negligentes in eo removendo; nam impedimentum ut fiat sistere cursum temporis, tale debet esse, ut removeri minime possit, l. sed est, §. 2. ff. ex quibus caus. maior. At vero Archiepiscopus in presenti non potuit tollere impedimentum redeundo ad propriam Ecclesiam, cum exal esset a propria Sede iuxta Richardi Regis. Nec obstat augmentum primum, nam impedimentum Archiepiscopi in presenti specie non fuit ortum immediate ex eius factis, sed potius ex iniusto praepoto Regis, qui cum a propria sede exulare fecerat. Nec obstat ultimum augmentum, cum communitur DD. satisfaciunt apud Jul. Lavorum d. c. 15. n. 64. distorem confutendo inter suspensum ab homine, & suspensum a iure, ita ut suspensus ab homine eligere possit, sed vero suspensus a iure. Quia distinctio omnia, quam examinaui in cap. cum tuer R. de elec. dicendum est, nullam suspensionem ab homine, vel a iure impositam in presenti casu Archiepiscopus contraxisse, sed illum suspensum dici quia cum exal esset a propria Sede Regis iuxta, officium suum non exercebat, ideoque lato modo suspensus ab officio reperiebatur.

9. Distobli- tur dabi, cendi n. 10.

C A P U T VI

Idem a Basleensi, & b Bellicensi Episcopis, & Abbati S. Mariae.

Cum nostris olim fuit auribus intimatum, quod Praepositura Ecclesiae a Lausanensis, tempore tantum vacasset, ut secundum statuta Lateranensis Concilii ad nos esset eius donatio devoluta: nos volentes ven. fr. n. Episcopum, & dil. fil. Canonicis Lausanens. specialem gratiam exhibere, atque de nostro eis meritum comparare, ipsis per scripta mandavimus, ut Praeposituram ipsam dil. fil. B. Subd. nostro Thesaurario Lausan. conferre sine qualibet difficultate curarent, & cum in Praeposituram assumptus esset ab eis, Thesaurarium ipsius Ecclesiae, cuius ad eisdem Episcopum, & Canonicos assignatio proponebatur de iure spectare, persona idonea assignarent. Ne autem beneficium Apostolicae provisionis remaneret aliquatenus imperfectum, dil. fil. Alte Ripae, & Fontis Andriae Abbatibus, & Priori Vallis Transveriae dedimus in mandatis, ut si praefati Episcopus, & Canonici mandatum nostrum negligenter adimplere, ipsi submoto iuris, contradicere, & ap. ob si niterentur veritate praemissa, illud exequi non tardarent, eos appel. rem. per dist. ec. cohibentes, qui se mandato nostro temere ducerent opponendos, Verum praefati Episcopus, & Canonici litteris nostris receptis praedictam Praeposituram non vacare dixerunt, quia licet ille, qui Praepositus fuerat, in Episcopum fuisset assumptus, ad ipsam tamen Praeposituram post consecrationem denuo fuerat ab ipsis dil. electus, & cam, sicut antea possidebat: quod iamdicti Abbat, & Prior dixissent contrarium esse e. iuri, nisi hoc eius specialiter ab Apostolica Sede fuisset indultum: qui ipsam Praeposituram de iure vacantem auctoritate Apostolica, qua videbantur esse solti, praefato Subdiacono nostro assignarunt corporaliter possidendam, ipsis Canonicis, nisi infra octo dies eidem, sicut suo Praeposito, humiliter obedirent, Ecclesiae interdicentes ingressum. Et infra: In cuius praesentia cum praedicta, & alia fuissent per nuntium dicti Subdiaconi nostri relata, nuntius partis adversae proposuit, quod postquam Dominus suus Sestien. Episcopus, qui Praepositus fuerat Lausan. fuit in Episcopum consecratus, Lausan. Capitulum ei Praeposituram illam iterato contulit, & concessit habendam; in hoc utilitatem Ecclesiae fuit, necessitatem, necnon & antiquam consuetudinem attendentes, & Episcopus Lausanens. videns quamplurimum utile & necessarium Ecclesiae fuit, quod a Canonicis suis super hoc factum fuerat, approbavit, cum tantquam Praeposito a Canonice, & etiam ab ipso Thesaurario est honor impensus. Memoratus vero Thesaurarius postmodum ad Ecclesiam Romanam accedens, & suppressens omnia, quae fuerant tam ab Episcopo, quam a Canonicis dictis acta, nobis Praeposituram illam vacare suggestit. Quare super assignanda sibi Praepositura litteras impetravit a nobis, quas multis ex causis proponebat esse per veri suppressionem, & falsi suggestionem obtentas, pro parte domini sui Sedun. utilitatem, consuetudinem, & necessitatem allegans, quae Thesaurarius suppresserat memoratus. Et infra: E contra l. partis adversae nuntius proponebat, & rationibus multis Praeposituram illam vacare monstrabat, & vacantem Thesaurario Lausan. auctoritate superioris, ad quem fuerat secundum statuta Lateran. Concilii donatio devoluta, concessam: ratione etiam insuper monstrare multipliciter conabatur, quod dictus Sedun. Episcopus ad Praeposituram Lausan. a qua fuerat ad regimen Episcopatus assumptus, post consecrationem suam eligi minime poterisset, cum ei super hoc faceretur canonum instituta repugnent. Dicebat etenim Praeposituram illam alia ratione vacare, eo quod illi, quorum erat donatio, assumpto eo in Episcopum, concedere praesumpserunt, cum secundum statuta Concilii praedicti, qui receperit, debeat quod contra sacros canones accepit, amittere, & qui dedit largiendi potestate privari debeat. Ostendebat etiam assercionibus multis, quod pro ipso Sedun. Episcopo utilitas, consuetudo, & necessitas, quas nuntius eius in causis suis subsidium allegarat, minime faciebant, cum haec potius mendicata suffragia, quam sua causa vera subsidia viderentur. Unde nuntius ipse petebat, ut quod a praedictis iudicibus factum fuerat, dignaretur auctoritate Apostolica confirmare, & ab ipsa Praepositura Sedun. Episcopum amovere. Cum igitur haec, & multa alia ab utraque parte in eisdem Cardinalis essent praesentia recitata, Idem Cardinalis allegationibus auditis utrimque & munimentis eorum diligenter inspectis, & eis nobis intimatis fideliter, postmodum per sententiam de mandato nostro decrevit, ut quod a memoratis iudicibus factum fuerat obtentu litterarum nostrarum, eo videlicet, quod per falsi suggestionem, & veri suppressionem fuerant impetratae, cum Praepositura illa non vacaret de facto, quia talis possessio plus habet facti, quam iuris, haberetur irritum, & ina-

& inane. Nos vero sententiam Cardinalis eisdem ratam habentes, per A. f. v. m. quat. nisi praedictus Sedun. Episcopus sufficienter ostenderit, quod ex indulgentia Sedis Apostolicae specialis, vel ex alia iusta causa, & necessaria ei post consecrationem suam Praepositura concessa fuerit memorata, ipsum ad resignationem ipsius, si sponte noluerit, per cens. eccl. ap. rem. compellatis, & deinde Lausan. Capitulum ad conferendam eam Thesaurario praedicto, ex parte nostra monere diligentius, & inducere procurerit.

N O T A E.

- 1. a Basleensi, l. ita legitur in tertia collectione, sub hoc tit. c. 3. Basile civitas est Galliae in provincia Bifuntina, Lugdunensis, seu maxima Sequanorum Augusta, Rauracorum nobilis urbs, ad Rhenum sita, in quam translata fuit Sedes Episcopalis ex Augusta Rauracorum, cujus Episcopus Justinianus subscripsit Conc. Agrippinensium, cujus Praelati Valdrico, qui depositus fuit in Conc. Lateran. sub Innoc. III. rescribit Pontifex in presenti, ut reserant Fratres Sammarthani 2. 2. Gallia Christ. fol. 354.
2. b Bellicen.) Bellica, alias Bellicus, vulgo Bellej, civitas est Galliae in eadem provincia, cujus Episcopus Vincentius subscripsit Concilio Parisiensi 2. & hanc Sedem Episcopalem prius fuisse apud Noviodunum, seu civitatem Equestrum, nonnulli tradiderant, ut reserant Carolus a sancto Paulo in Geograph. sacra, fol. 172. Eius Ecclesia Praelati Benedicto de Langes in presenti rescribit Pontifex. Alia de ipsa Ecclesia congregant Fratres Sammarthani 2. 2. Gallia Christ. fol. 364.
3. c Lausanensis.) Lausana urbs est in eadem provincia Bifuntina, ad ripam dextram & septentrionalem lacus Lemani sita, non longe a Geneve, in provincia Maxima Sequanorum, in quam translata fuit Episcopalis Cathedra ex Avenico, vulgo Avandae, & postquam Lausana ipsa Arvernenfibus hereticis occupata fuit, translata fuit ipsa Sedes in Friburgum, ut resert idem Carolus ubi supra, & alia de ipsa Ecclesia adducunt Fratres Sammarthani 2. 2. Gallia Christ. fol. 626.
4. d Ad ipsi est electus.) Quod Capitulum facere poterat, & evenisse infra reserant, si mos hic fuerat, ut Episcopatus iungeretur Praepositura, vel si aduersat indulgentia specialis Pontificis, aut si id necessitas, utilitasve Ecclesiae, vel quae alia iusta causa id exigebat, alioquin parendum erat mandato Pontificis, ut scilicet in obtinenda Praepositura potior esset Thesaurarius Ecclesiae Lausanensis.
5. e Juri.) De quo in c. cum in consuet. §. 1. ubi probavi, de elec. f. falsi suggestionem.) Unde constat decretum ex falsa causa interpositum nullius momenti esse, c. si metu, de reser. l. 6. Clem. 1. de prob. c. 2. de confirm. nulli, l. est, legibus, C. si contra ius l. 26. tit. 16. p. 2. notavit Barbosa l. 6. in select. ad hunc textum, & probavi late in c. super litteris, de rescrip. g. Clarus habet facti quam iuri.) Consonat lex 3. §. 1. de bonor. poss. & possessionem in facto consistere probatur ex l. denique 19. ff. ex quibus causis maior. l. in bello 12. §. facti, ff. de captiv. l. 1. §. Scrvola, ff. si in qui testamento, l. stipulatio 38. §. ubi qui facti, l. 2. ff. de verb. oblig. Contrarium vero, imo possessionem plurimum iuris habere, constat ex l. possessio 49. ff. de acquir. possess. ibi; Plurimum ex iure possessio mutatur. Unde possessio ius rei dicitur in l. si ea 31. §. ff. de acq. empri. & ius possessionis in leg. si finca 15. §. si quis metu 35. ff. de damnosus facti, l. perage 44. ff. de acquir. possess. l. nemo 10. C. cod. tit. 1. non ideo 5. C. de liber. causa, l. si quis 7. C. ad Jul. de vi publica. Sed utramque verum est; nam possessio plurimum facti desiderat in apprehensione, & retentione; imo tota eius substantia a facto pendet, ideoque causa facti dicitur in d. l. denique 19. & factam vocatur in d. l. in bello 12. §. facti. Sed quamvis tota substantialiter in facto consistat, plurimum mutatur a iuris dispositione, non quoad substantiam, sed quoad effectum: sequitur enim iustam possessionem varii effectus, ut ulcupatio, fructuum acquisitio, actio publiciana, & alii quos enumerant Treutlerus volum. 2. select. disp. 21. r. h. §. 5. per tot. Ant. Matthaeus in coll. Pandect. disp. 45. ex n. 46. unde attenta substantia ipsius possessionis, ad quam parum interest iuste quis, an iniuste possideat, recte dixit Innocentius in presenti, possessionem plus facti, quam iuris continere: inspecto vero iure, quod ex ea resultat, plus iuris quam facti continet, c. dilecto 28. de verb. signific. profertur tunc Donellus l. 5. comm. c. 6. ubi Oualdas l. 1. H. Faber in ration. ad dilectam legem denique 19. Richardus in princip. Instit. de interd. n. 77. Valentia l. 1. illustratum, r. 2. c. 2. n. 41. & r. 3. c. 3. n. 5. Ramirez de Prado ad Marial. l. 4. epigram. 8. Merenda l. 2. contro. c. 19. n. 31. Miadnus de acquir. possess. c. 13. Gujaciis l. 17. observ. c. 14. D. Hieronymus de Oroz l. 4. de iusticiis iuris, c. 14. n. 7. D. Joseph de Retes in reser. praedict. de acquir. possess. c. 6. consell. 1.

C A P U T VII

Idem Magistro Honorio Archid. a Richemundia.

Post electionem, & confirmationem ven. fr. n. Episcopi Elien. b vacante Archid. Richemundia, quem tenuerat, cum id ad ven. fr. n. Eboracen. e Archiepiscopi noticiam pervenisset, agentis tunc in partibus cismarinis, eum tibi propria liberalitate concessit, dans Capitulo suis litteris in mandatis, ut te in Arch. sicut mos est, reciperet procurarent, & quae noluerit mandato parere propter huiusmodi rationes, quia videlicet bona mem. C. PP. praed. nos. inter alia, quae Decano, & Capitulo Eboracensi suo privilegio noscitur indulgisse, ordinationem quoque Canonicoium, seu personarum, sicut ab ipsa fundatione loci erat haecenus observatum, liberam esse decrevit, ut videlicet idonea, & honesta persona, cui Archiepiscopus vacantem in Ecclesia Eboracensi praebendam, vel dignitatem duceret conferendam, secundum antiquam ipsius Ecclesiae consuetudinem praesentem Capitulo, & Decano, et infra: Et si quis contra consuetudinem ipsam antiquam, & approbatam, in Ecclesia ipsa esset per aliquem introductus, nec pro persona, nec pro Canonico haberetur. Quod si Episcopus vacantem in Ecclesia ipsa praebendam, vel personam infra terminum Lateran. Concilii, secundum formam canonice praescriptam, canonice admonitione, vel appellatione obstitit, illud iuxta eisdem Concilii statuta conferre. Cum igitur in litteris Archiepiscopi directis Capitulo, Decano nuntius nullatenus haberetur, per cuius manus debeat in Capitulo investiri, eius mandatum fuit merito contradicendum. Et infra: Ipsius igitur institutione propter praemissas rationes, & alias a Capitulo probata, ipsi ne iuris iud. dispensatione sustinerent, intelligentes etiam Archidiaconatus ipsius donationem ad eos, fil. R. de sancto Eadunodo unanimiter conulerunt, investientes eundem de ipso, prout mos est, & solemniter installantes, Processus vero temporis praefatus Archiepiscopus ab Ap. Sed. rediens in Normandiam, post resignationem & adurbationem a te factam, & receptam ab ipso, eidem R. Archid. contulit antedictum. Petebat igitur ab impetratione penitus absolvi: & Archidiaconatum ipsum, tam ratione primae, quam secundae consecrationis sibi rationabiliter assignatum per Sed. Ap. confirmari. Ad cuius objectiones ex ordine taliter respondebas, quod licet Decani mentio in litteris Archiepiscopi directis Capitulo expressae facta non fuerit, non tamen ob hoc exclusus videri poterat, vel debeat, sicut pars proponebat adversa: imo continebatur in Capitulo, sicut pars continetur in toto, nec Decanus pars est honorabilis, Archiepiscopus vero caput existit; nec in uno contingat corpore, sine monstruoso prodigio, duo capita inveniri. Et infra: Adiectis praeterea, quod si etiam ea fecisset, per adversariorum tamen tuum tibi non poterat obijci cum effectu: cui potius super ipso Archidiaconatu esse silentium imponendum, & approbata institutione tua, tibi restitutionem faciendam, ex confessione partis adversae in iudicio facta, & saepius repetita, ostendere nitentur. Ipse namque Rogerius a nobis interrogatus in iure, ex quo tempore Archidiaconatus Richemundia sibi per Capitulum fuit assignatus: respondit quod circa festum Ascensionis proximum triennium contulerat. Cum igitur ex data litterarum nostrarum constaret, tempore illo Archiepiscopus apud Sed. Ap. constitutum, & in eis per nos antiquum fuerit ius declaratum, ut tempus quo ad Ap. Sed. accessit, & apud illam permansit, & vel recessit ab ipsa, non esset infra tempus sex mensium computandum, liquido constare dicebat, tempus illud Archiepiscopo minime curruisset. Sed si etiam quadriennium effluxisset, sicut prioris responsi penitens ultimo proposuit pars adversa, quod ex parte tua de iure non posse fieri dicebatur, cum & tunc arripisset iter ad Sed. Ap. veniendi, licet illud non sit continue prosequutus, impedimentis multiplicibus retardatus, interpretatio rescripti nostri ad tempus etiam huiusmodi pertinebat, cui praeterea praescriptio nocere non poterat in exilio constituto. Factum autem Capitulum eundem R. non poterat excusare, quia cum institutio facta per Archiepiscopum praecessisset, & quod superior ordinaverat, Capitulum tanquam inferius non poterat reprobare, cum est contra statum privilegii iustitiae admissus, ipsi tamen, quia non fuerant executores privilegii constituti, nec poterant simul esse iudices, & actores, contra te praesertim absentes, & non contumacem procedere non valebant. Si quis ergo per ipsos erat contra factum Archiepiscopi proponendum, huiusmodi quaestio ad tribunal erat superius deferenda, ut auctoritate sine iure ipsius, pendente periode institutione tua facta per illum, ad quem tam iure communi, quam auctoritate

BIBLIOTECA CENTRAL U.B.A.N.

privilegii antedicti, propter quod collatio personarum, & prabendarum Archiepiscopo reservatur, idem R. non debuit locum viventis arripere. Nos igitur auditis his, & aliis, quae partes in praesentia proponere voluerunt, & plenius intellectis, quoniam constitit nobis Archidiaconatum praedictum tibi per Eboracensem Archiepiscopum primitus fuisse concessum, & quod institutione facta per ipsum secundum juris ordinem, minime reprobanda, Archidiaconatus non vacans nec potuit, nec debuit in alium rite transferri: memorato R. quod contra iustitiam regulam in Archidiaconatum alterius provehi se consensit, super eo duximus silentium imponendum, sententialiter decernentes, ut institutio facta per Eboracensem Archiepiscopum de te fortiter effectum; exinde vero si super e renunciatione, vel abjuracione, vel aliquo pramifforum, quis quiddam velit, vel valeat, quod adversus duxerit te proponendum, ordine poterit iudicialiter experiri.

NOTAE.

a R. Richemundis.) Ita legitur in tertia collectione, sub hoc tit. c. 4. ex qua textum hunc restituo. De Archidiaconatu Richemundis egi in c. 3. de supplenda neglig. c. constitutus 30. de rebus, ubi de praesenti etiam lite agitur: eius casum retuli in d. c. 3. de suppl. neglig. b Vacante.) Juxta adducta in cap. cum in causis, §. 1. de elect. c Eboracensis.) Gaufridus videlicet, de quo agitur supra in cap. 5. d Indultis sibi privilegiis.) Nec inde per similem impetrationem privilegii, juris proprii inducitur renunciacio, sed potius unum jus alterum confirmat, ac juvat: sed electivum manet, aut etiam simultaneum, e. auditis, de prescript. c. cum persona, §. quod si tales, de privil. l. 6. c. cum dilectus, de consuet. optimus textus in l. forma, §. fin. ff. de consuet. ubi: Si quis veniam petiverit, ut consuetudinem sibi emendare permittatur, deinde post hoc impetratum cognoverit, se non debuisse hoc petere, quia res emendationem non desiderabat, nullum ei praedictum ex eo quod petiit, ut consuetudinem emendaret, fore sapissime rescriptum est. Pluribus relatis docet Molina de primog. l. 2. c. 10. ubi n. 75. ait: Quoties concurrunt quoad aliquid jus commune & privilegium, non confunduntur, sed potest quis quoad id uti jure communi, & etiam privilegio: quia nemo prohibetur plura jura, & titulos cumulare, tam ad sui juris confirmationem, quam ad majorem cautelam, lib. 4. ff. ad l. Felicis cap. sacrorum 12. quib. 2. late illustrant Solorzanus tom. 1. l. 3. de

jure Indiar. c. 1. ubi exponit textum in c. veniens, de prescript. c. Super renunciacione.) Sed quomodo exceptio renunciacionis congruo tempore opposita non impedit possessionis acceptionem? contra textum in c. accepta, de restit. spol. Agnovit difficultatem Glossa in praesenti, varias adducens solutiones, quas sigillatim refert Navarrus in d. c. accepta, opposit. 3. ex quibus duplex verior communiter judicatur. Prima, ideo videlicet excipientem de renunciacione, non fuisse auditum in praesenti specie, quia ejus exceptio relevans non erat; nam est probaret, quod aliter renunciasset, vel abjurasset, propterea non obtineret in lite, ex quo sua electio vires non habebat; si quidem inter litigantes alterius partis defectus nullum jus tribuit alteri de jure suo non docenti, argumentum capitis olim 25. in fine, de refer. o. cum super, de caus. poss. quorum juris regula singularis est ad interpretationem textus in c. literas, de restit. spol. c. unis, de eo qui mittitur in possess. Secunda interpretatio Glossae, quam sequuntur Innocentius hic, & Navarrus ubi supra, n. 7. docet in d. c. accepta, agi de exceptioe renunciacionis vere, & absque dolo opposita: at vero in praesenti agitur de renunciacione calumniosa, & maliuosa, causa tantum differendi possessionis ademptionem obiecta; praesumptio autem improbe opposicionis deducitur ex variis conjecturis. Prima, quia allegabatur renunciacio, quae in dubio non praesumitur, c. super, de renunc. Secunda, quia opponebatur ab eo, qui habebat titulum posteriorum, & invalidum: ideoque intrusus credebatur. Tertia, quia opponebatur agenti interdicto adimpedenda possessionis, & quod talis renunciacio facta fuerat lite pendente,

C A P U T V I I I

Idem Claromontio Canonico a Terdon.

Cum pro quaestione Terdonen. praebendae, quae vertebatur inter te ex una parte, & ven. fr. n. Episcopum, & dil. filios Canonicos Terdon. ex alia, tu, & procuratores partis alterius in nostra essetis praesentia constituti, dil. f. Hug. tit. sancti Martini Presbyterum Cardinalem concessimus audirem, coram quo pro te fuit taliter allegatum, quod cum bonae memoriae O. Terdonen. Episcopus patris tuis, ab Ap. Sed. reversus Terdon. Canonicos attentius rogavisset, ut te reciperent in fratrem, & Canonicum, ipsi ejus precibus minime annuentes, te hilariter receperunt, nulla prima, vel secunda habita mentione, qui ab illo tempore usque nunc locum in Choro, & in Capitulo, sicut alii Canonici habuisti; Lectiones legisti in Ecclesia, Responsoriaque cantasti, ac per praedictum Episcopum tibi fuerat b domus in ipsa canonica assignata, quas tu possidisti, ac possides in quiete. Et cum in eadem Ecclesia Terdon. ex illis Canonicis, qui praebendam in ea non possident, tu primo institutus fueris, & receptus, & nunc vacet e beneficium in eadem, humiliter postulabas a nobis, ut Terdon. Canonicis dare dignaremur districtum in mandatis, quod vacans beneficium tibi, omni dilacione postposita, assignarent, & facerent pacifica possessione gaudere. Procuratores vero partis alterius e contrario respondebant, quod cum in Terdon. Ecclesia certus sit numerus Canonicorum institutus, & scriptis Romanorum Pontificum confirmatus, ac canonicam constitutionem ipsam observare teneantur praescripto juramento, nos eis nostris literis dedimus in mandatis, ut dil. fil. B. Subdiaconum, & Capellanum nostrum in Canonicum reciperent, & in fratrem, & Canonicum Terdon. Ecclesiae assignarent. Verum quia statutus numerus Canonicorum tunc in eadem Ecclesia erat plenus, mandatum nostrum non poterat executioni mandare. Post non modicum vero temporis praedicti O. quondam Episcopus, minis, ac terroribus insitit apud Canonicos Terdon. ut te reciperent in Canonicum ad praebendam proxime vacaturam, eis constanter promittens, quod eos tam a petitione civium Terdon. quam executione mandati Apostolici, te recipi fecit ad praebendam proxime vacaturam. Nos igitur ex his, quae fuerunt hinc inde proposita, certiores effecti, per Cardinalem praedictum concessionem praescripto Subdiacono nostro a praedictis Canonicis factam de praebenda praedicta, de fratrum nostrorum consilio ratam habentes, eam ei auctoritate Ap. duximus confirmandam. Verum cum tam asserione tua, quam confessione constet partis alterius, te in fratrem, & Canonicum Terdon. Ecclesiae fuisse receptum, licet receptionem tuam factam contra Lateran. Concilium pars adversa proponat: quia tamen probatum non extitit, parte altera penitus hoc negante, nec ipsi Canonici videbantur tibi opponere posse de jure, qui te e fatentur te contra statuta praescripti Concilii recepisse: sententiam decernimus, ut tibi quancumque facultas obtulerit, praebendae beneficium in Terdon. Ecclesia conferatur. Cum ex quo receptus es in Canonicum, non debeas f carere praebenda.

NOTAE.

a Terdon.) Ita legitur in tertia collect. sub hoc tit. c. 5. in sexta autem legitur Trid. sed male, cum ex textu integra, quam restituo ex dicta collectione, constat agi in praesenti de Ecclesia Terdonensi, de qua nonnulla notavi in c. de feris. b Domus.) Proprias videlicet Canonicorum, ut notavi in c. dilectus, de prob. c Beneficium.) Idem praebenda, quae ita appellatur, ut probavi, in cap. 1. de praebend.

d Contra Lateran.) Sed non recte, quia recipiens aliquem in Canonicum, & in fratrem, etiam si eo facto illi debeatur praebenda proxime vacatura, non ideo facit contra Concil. Lateran. ut probavi in c. 2. hoc tit. e Se facerent.) Quando allegans propriam turpitudinem audiatur, late disputat Garanna in c. 8. de donat. ubi exponit praesentem textum. f Carere praebenda.) Cap. relatum 9. de praebend. ubi textum hanc exposui, & in c. 1. hoc tit.

C A P U T I X

Idem Episcopo, & Magistro H. Canonico a Hildesemensi.

Litteras vestras accepimus, per quas nobis significare curastis, quod cum pro dil. fil. Daniele clerico vobis scriberemus, ut eum de praebenda sancti Vvillebaldi Bremen. quam dicebat ad donationem nostram fuisse juxta Lateranensem statuta Concilii devolutam, curaretis Auctoritate Apostolica investire, si Canonici, quibus super hoc scribebamus, id exequi non curarent: Herberto Praeposito, & quibusdam Canonicis ejusdem Ecclesiae, cum ipso Daniele, & Magistro B. Canonico ipsius Ecclesiae in vestra propter hoc praesentia constitutis, sic fuit de facto propositum coram vobis, quod idem Herbertus Praepositus, quondam ejusdem Ecclesiae simplex Canonicus, de ipsa Ecclesia in majoris Ecclesiae praepositum Canonicus est electus, & postmodum unius anni, vel anni & dimidii spatio evolutus, in ipsa Ecclesia sancti Vvillebaldi in Praepositum est assumptus, priorem praebendam nihilominus detinens, quam in ipsa Ecclesia tunc habebat; & super hoc partes consentiebant ad invicem, hoc ita fuisse dicentes. Fuit etiam ab una parte propositum, quod ipse Praepositus praeter praebendam illam, aliam praebendam habebat Praepositurae annexam, quam idem Praepositus, & fautores ipsius insinuat sunt esse praebendam: Praeterea fuit allegatum de jure vacare, juxta b canonum instituta. Deinde fuit ex parte clerici allegatum, primam fuisse ordinationem ejusdem Ecclesiae, ut in ea essent xiiii. persone, Praepositus scilicet cum xii. fratribus, quae nullatenus servaretur, nisi deceretur illa praebenda vacare. Sed Praepositus allegabat e contra, quod erat fere ex consuetudine generalis, quod unus in eadem Ecclesia plures praebendas haberet; adjectum est, praebendam illam ratione alia non vacare, quia cum Archiepiscopus e Bremen. Praepositum ipsum de Praepositura in plena Synodo inquireret, tam Praeposituram, quam praebendam eidem de Canonicorum confirmavit assensu, eos qui super hoc inquietarent eundem, vinculo excommunicationis stringens. Unde objiciebatur clerico memorato, quod propter hoc excommunicationis sententiam incurrisset: sed ipse talem confirmationem intervenisse negabat, quae, si etiam intervenit, asserbat eam non tenere de jure, quoniam nemini res illa rationabiliter poterat confirmari, quae de jure obtineri non potest: dicebat enim, se propter hoc excommunicationis sententiam non fuisse ligatum, cum super his experiretur auctoritatem majoris. Unde cum vobis dubium videtur, utrum cum aliquis de una praebenda eligatur ad aliam, statim prior vacare incipiat, aut per venturam debeat adjudicari eidem; an propter confirmationem hujusmodi, quae superior est expressa, praebenda illa dici debeat non vacare, nos consulere voluistis, priusquam velletis super hoc aliquid diffinire. Cum igitur si est ita, praebenda illa, est non de facto, de jure tamen vacare noscatur, disc. v. per A. f. m. quat. jandicum Praepositum, ut praebendam illam sine difficultate resignet, monitione praemissa, per censuras ecclesiasticas appellatione remota cogatis, quam cum de facto vacaverit, clerico memorato, auctoritate nostra sustulisti, sublati appellationis obstaculo conferre curatis, eum in corporalem possessionem inducentes ipsius, & defendentes inductum; eos autem, qui se temere duxerint opponendos, per distinctionem ecclesiasticam, appellatione remota compescatis.

NOTAE.

a Hildesemensi.) Ita legitur in tertia collectione, sub hoc tit. c. 6. de Hildesemensi Ecclesia nonnulla adduxi, in c. 3. de transit. Episcop. b Canonum instituta.) Consecta in c. de multa, 23. de prob.

c Bremen.) De qua Ecclesia egi in c. 4. de sac. noi tier. d De iure.) An per acceptionem unius praebendae vacet alia ipso jure, exposui in c. de multa, 23. de praebend. ex quo commentario praesens petendum est, ubi etiam in eius notis exposui, quando inferiores Praelati possint in pluralitate beneficiorum dispensare.

C A P U T X

Idem Episcopo, & Archiepiscopo a Papiensi.

EX parte b Asten. Ecclesiae nostris auribus fuit intimatum, quod cum quaedam praebenda in ipsa per quatuor annos, & amplius vacavissent, ven. fr. n. Asten. Episcopus Canonicos ipsos monuit diligentem, ut Ecclesiam ordinarent. Quibus non admittentibus monitionem ipsius, e quosdam in Ecclesia instituit, credens hoc sibi ex Concilio Lateran. licere: institui autem sententias non esse firmam institutionem hujusmodi, ad ven. fr. n. Mediol. Archiepiscopum recurrerunt, qui eosdem in Canonicos Asten. Ecclesiae ordinavit, & in corporalem praebendam possessionem induxit, Capitulo ejusdem Ecclesiae praesente assensum, tribus tantum exceptis, quibus contra institutionem illam proponere in praesentia nostra volentibus, & Ecclesiam ipsam defendere paratis, dil. fil. n. G. sancti Vitalis Presbyterum Cardinalem dedimus audirem: in cujus praesentia tres illi dicebant, electionem debere cassari, quia nec Episcopus, nec Archiepiscopus praedictus de concessione Later. Concilii tunc in ordinatione illa potuerant praesentem Ecclesiam ordinare, cum uterque d. circa tempus eis indultum a canone, in ordinatione illa negligens fuerit, & remissus. Pars vero altera dicebat e contra, quod licet institutio Episcopi non valeret, Archiepiscopi tamen ordinatio de jure valebat, quia tempus indulgentiam a canone, nisi a tempore, quo illi declaratum fuerat curatus. Nos igitur his, & aliis, quae fuerant distincte praebenda, nec Canonicorum numerus statuta Lateran. Concil. de beneficiis ultra sex menses vacantibus locum in hoc articulo e nullatenus habuisse, cum & forsitan Asten. Ecclesia Canonicorum pateretur defectum: nulla tamen in ea praebenda vacabant, cum in illa nec sint distinctae praebendae, nec canonicorum numerus distinctus. Unde institutio per Episcopum, vel Archiepiscopum occasione facta Concilii memorati, carere debet robore firmitatis, Quia vero totum Capitulum, tribus tamen exceptis, praedictorum receptionem approbavit, & affirmavit, nec ab illis tribus aliquid rationabile contra ipsos obiectum est, & offensum: disc. v. per A. f. m. quat. inquisita diligentem veritate, si Asten. Ecclesiae suppetunt facultates, secundum consuetudinem hactenus observatam, praedictos clericos, sublato cuncto, contrad. & ap. oblat. pro Canonicis faciatis haberi.

NOTAE.

a Papiensi.) Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. c. 7. De Papiensi Ecclesia nonnulla notavi in c. cum inter, de elect. Rodobaldo ejus Ecclesiae Praefati, qui interfuit Concilio Lateran. sub Innocentio III. celebrato, missa est praesens decisio. b Asten.) Ava, vulgo Asti, est civitas Italiae, habens Ecclesiam Cathedralis jam a primis Ecclesiae saeculis, sicut Majoranus ejus Praefatus subscrispsit Concilio Romano sub Hilario celebrato, ut refert Carolus a sancto Paulo, in geograph. sacra. fol. 62. c Quosdam.) Quia licet una tantum esset praebenda, cum

non esset numerus certus Canonicorum, plures eligi poterant, ut probat Lotherius, l. 3. de re benef. c. 14. n. 13. d Circa tempus.) Quodnam illud fuisset, exposui in c. licet, de supplenda neglig. e Nullatenus habuisse.) In pluribus Ecclesiis Cathedralibus non sunt distinctae praebendae, nec reperitur certus Canonicorum numerus, ut probavi in cap. cum accessisset, de consuet. in quibus si aliquis decedat, non vacat praebenda, sed jus illud extinguitur, & hinc, quod per creationem novi Canonici suscipitur, ut probat Lotherius, l. 1. de re benef. c. 14. n. 16. unde cum eo casu non deat vacatio, non potest dari negligentia in consecrate. f Facultates.) Juxta tradita in c. 1. de instit.

BIBLIOTECA CENTRAL U.S.A.